

Yıldızların Altında İktidar Savaşı: Hegemonyanın ve Kimliğin İnşası

Barış Yetkin¹

Öz

Yaşamın her anında ve her alanında mitlerin yaygın kullanımı söz konusudur. Mitler, medya sektörü ve reklamcılık gibi iletişimsel alanların yanı sıra, kendi özünü oluşturan astroloji tarafından da kullanılmaktadır. Astrologlar, gökyüzü hareketlerini hesaplayarak bireylerin gelecekte karşılaşacakları olaylar hakkında kehanette bulunmayı ve onlara rehber olmayı yarı-dinsel tonlarla vaaz ederler. Böylesi bir özellik astrolojinin, siyaset tarafından medya yoluyla kullanılmasını sağlamaktadır.

Bu çalışma, medyanın astroloji yoluyla okuyucuyu eylemsizlik ya da eylemliliğe nasıl yönlendirdiğini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Bu noktada, astrologların hangi manipülatif stratejilerle kimler adına hegemonya oluşturmaya çalıştıkları önemlidir. Amaç doğrultusunda, siyasal iktidara yakın olan Sabah, Bugün, Habertürk ile muhalif çizgideki Sözcü, Cumhuriyet, Hürriyet/Posta gazetelerinin 2014-2015 yıllarındaki siyasal içerikli astrolojik haber, röportaj, yorum niteliği taşıyan metinleri belirlenmiştir. Bu medya metinlerine, astrolojinin yoğun olarak kullandığı mitlerin manipülatif özelliklerinde dolayı, söylemsel manipülasyon çözümlenmesi uygulanmıştır. Bulgular, gazetelerin okuyucuları kendi ideolojileri çerçevesinde eylemsizliğe ya da eylemliliğe yönlendirmeyi hedeflediklerini göstermektedir. Ayrıca, kitleler üzerinde iktidara yönelik bir tutum oluşturlarken, aynı zamanda kendi aralarında örtük bir mücadele içinde oldukları anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Medya, Astroloji, Mitoloji, Mit, Manipülasyon, Hegemonya, Kimlik.

The Power Struggle under the Stars: The Construction of Hegemony and Identity

Abstract

Myths are commonly used in every field and moment of life. Myths are also used in communication fields, such as the media industry and advertising, as well as astrology. By calculating the movements of the planets and the stars on the sky, astrologists preach individuals to foretell about the events that they may encounter in the future and to be their guide in quasi-religious tones. This feature in astrology allows it to be used by politics through the media.

This study aims to reveal how media drives the reader to get action or inaction through astrology. At this point, it is important to point out which manipulative strategies of astrologists are used to establish hegemony on behalf of whom. For this purpose,

¹ Dr.

the astrological news, interviews and articles including comments with political contents published between 2014 and 2015 were determined from the Sabah, Bugün, Habertürk newspapers, which are closer to the ruling government, and Sözcü, Cumhuriyet, Hürriyet/Posta newspapers, which are closer to the opposition. Discursive manipulation analysis has been applied to the media texts because of the manipulative characteristics of the myths used widely by astrology. The findings reveal that newspapers have the goal to guide the readers to get action or inaction within the framework of their own ideology. In addition, while creating an attitude over the masses towards the government, it is also observed that they are also in an implicit struggle among themselves.

Keywords: Media, Astrology, Mythology, Myth, Manipulation, Hegemony, Identity.

Birer uşak gibi yaşıyorsak, sevgili Brutus
Kabahat yıldızlarımızda değil, kendimizde.²
(Julius Caesar'ın Trajedisi, Perde I, Sahne II)

Giriş

Astroloji insanlık kadar eski bir tarihe sahiptir. İnsanlar, çeşitli kültürlerde Güneş, Ay ve 12 burçlu gezegenlerin dünyasal olaylar üzerinde etkilerini anlamaya çalışmışlar ve bu pratikleri geleceği önceden bilebilme aracı olarak astroloji adıyla kurumsallaştırmışlardır. Gök cisimlerinin hareketlerinin alametlerini okumayı keşfedenler, yönetenlerden yönetilenlere kadar uzanan herkesi ilgilendiren beden, servet, miras, kardeşler, aile, çocuklar, hastalık, kazançlar ya da kayıplar gibi konuların nasıl gelişeceğini önceden bilebilmek için teknikler geliştirmişlerdir (Pingree, 2014, 13-14). En çok önem verilen bu konuların önceden bilinebilme olasılığının cazip gelmesi astrolojinin etkisini kaybetmeden günümüze kadar ulaşmasını sağlamıştır. Astrolojinin tarihsel süreçte kültürleri etkileme biçim ve yoğunluklarına girmeden, yalnızca Jan Assmann'ın (2001: 77) "Tarih ancak tanrılarla ilginç olmaya başlar. Ancak tam da bu noktada tarih olmaktan çıkıp mitolojiye dönüşür" sözüne atıfta bulunarak, konunun arka planına dikkat çekmek gerekmektedir.

Assmann'a göre bilinen şimdiki dünya ve onun tarihi, büyük olayların, devrimlerin ve değişimlerin yaşandığı tanrıların zamanının bir sonucudur. Yazının icat edilmesiyle ortaya çıkan tarihsel dönemin başlangıcı olan, mitolojik dönemdeki mit (söylen) olarak tanımlanan anlatılar, "dünyanın oluşumunu, aynı zamanda yok olmasını sağlayan kurumların, geleneklerin ve mekanizmaların ortaya çıkışını ve bu andan itibaren dünyadaki değişim ve düzensizliklerin nasıl engellendiğini anlatır(lar)". Mit, var olan tarihin ışığında anlamlı kılarken ve onu Tanrı'nın hükmü, gerekli ve değiştirilemez hale getirirken, aslında "şimdiyi reddetme" işlevi görür (Assmann, 2001: 77, 81). Bu tez göz önüne bulundurulduğunda modern dünyada mitlerin halen toplum içinde yaygın olarak gezindiği söylenebilir.

Neredeyse her şey hakkında olabilen çağdaş mitlerin günlük yaşantıda dolanımı çeşitli medya mecraları aracılığıyla yaşatılmakta, üstü örtük de olsa anımsatılmakta ve bireyler üzerinde bir hegemonya kurma aracı olarak kullanılmaktadır. Mitsel hegemonya, reklamların ve haber bültenlerinin yanı sıra belki de daha yaygın ve etkili olarak astroloji üzerinden oluşturulmaktadır. Çünkü astroloji, içinde mitolojik öğeler barındırması ve kültürel kodlar taşıması bakımından önemlidir. Geçmiş ile gelecek arasındaki bağlantıyı uzun geçmişinin taşıdığı mit aracılığıyla kurarken, kendini var eden mitsel öykülerden yeni ürünler oluşturma yeteneğine sahip olur. Daha açık bir anlatımla, burçlara dayanılarak yapılan yorumlar ve karakter analizleri bireylere kendi öykülerini oluşturma fırsatı yaratır (Yıldız, 2014: 130; 132; 136). Bu durum, mitsel anlatımın gücünü daha da arttırmakta, mitsel hegemonya oluşturmayı hedefleyen kesimlerin ve araçlarının işini kolaylaştırmaktadır.

Bu özellikler, yıldız falları aracılığıyla astrolojiyi ekonomik getirisi çok yüksek bir popüler kültür emtiasına dönüştürmüştür. Medyanın teşvikiyle gazetelerde yer alan günlük burç yorumlarının ya da verilen kuponların tirajları arttırmasının yanı sıra, kurulan

2 Shakespeare W. (1997). The Tragedy of Julius Caesar (Livingston Kathy Ed.), Project Gutenberg, [Etext #1120].

telefon hatları, mektup (kısa mesaj servisleri) astrologları, internet siteleri ya da satışa çıkarılan kitaplarla devasa bir pazar³ haline gelmiştir (Franklin, 2008). Astroloji gibi diğer falcılık türleri, ticari amaçlar nedeniyle desteklenen, alınıp-satılan, pazarlanan, anlık olarak kitlesel biçimde tüketilen, eğlencelik bir popüler kültür ürünü olarak gündelik yaşamda yerini almıştır. Medya, gazete, dergi sütun ve sayfaları, özel fal ekleri, kitaplar, internet siteleri, televizyon programları aracılığıyla falları ve medyumları olağanlaştırarak ve kitlesel, mekanik, metodolojik ve öğrenilebilen bir pratik⁴ olarak popülerleştirerek toplum düzeyinde yaygınlaştırır olmuştur (Güngör, 2005: 169-179). Medyanın astrolojiyi bilinçlere nüfuz etme düzeyindeki bu yaygınlaştırma çabaları, yaşamın her alanında görülebilmektedir.

Günümüzde insan yaşamının her alanında ve her anında mitsel anlatımların yaygın kullanımı söz konusudur. Endüstri toplumlarında kitle iletişim araçlarının sayısız özgül çeşitlerini ürettikleri mitler, ilkel toplumlardakine eşdeğer işlevi yerine getirirler. Bir zamanlar mitsel anlatılar yaşam ve ölüm, insanlar ve tanrılar, iyi ve kötü üzerineyken, günümüzde erillik ve dişilik, aile, medya, polis, bilim gibi konulara dönüşmüştür (Fiske, 2003: 162; 118). Mit kullanımının en yaygın olduğu popüler kültür ürünü astroloji (yıldız falları) ise, aynı konuları kapsayacak biçimde, görünürde, bireylerin kısa ve uzun vadede gelecekte karşılaşılabilecek olaylarda bir rehber olmayı vaat eder. Çünkü bireyin, “sorunlara çare bulma”, “psikolojik olarak rahatlatma”, “gelecek merakı ve kaygısı” ve “güzel şeyleri duymayı bekleme” eğilimine odaklanır. Bireyselmiş gibi görünmesine karşın, en çok merak edilen konular arasında yer alan zengin olma, işte yükselme, ticari girişimlerin başarı ile sonuçlanması, iş bulma, ekonomik sıkıntılardan kurtulmak gibi konulara yanıt verilmesi aslında falın toplumsal boyutuna işaret eder (Güngör, 2005: 191).

Geniş, kapsayıcı ve bir o kadar da olasılık içeren argümanlarla oluşturulan bu inanış⁵, medya aracılığıyla siyasetin de emrine sunulabilmektedir. Kitle gazetelerine hızlıca göz atıldığında bile astroloji köşeleri dışında; “En Mümin Burç Oğlak” (Sabah/Günaydın, 07.05.2004), “Hangi Burç Hangisiyle Anlaşır?” (Hürriyet, 10.05.2007), “Merkür’ün Geri Hareketi Marmaray’ı Da Vurdu” (Hürriyet, 31.10.2013), “Recep Tayyip Erdoğan ve Ahmet Davutoğlu Aynı Gün Doğdu: 26 Şubat” (Hürriyet, 22.08.2014), “Evinizi, Burcunuzun Elementine Göre Dekore Edin” (Milliyet/Emlak, 22.07.2013; Habertürk, 19.01.2015), “Doktorlar Tedavide Astrolojiden Yararlınsın” (Hürriyet, 28.02.2015), “Yükselen Burçlara Göre Meslek Seçimi” (Habertürk Hayat, 23.04.2015), “Burçlara Göre Siyasetçilerin Karakterleri” (CNN Türk, 28.05.2015), “Hangi Burç Daha Kolay Para Kazanır?” (Hürriyet, 10.9.2015), “Ata Nirun: Atatürk Ruh Çağırdı” (Sabah, 12.9.2015),

3 Bu konuda araştırma yapan Tefvik Uyar’a (Börekçi, 23.08.2015) göre, İngiltere’de pazar payının artışı çok hızlı gerçekleşmiştir: Örneğin The Daily Mail gazetesinin astrologlarının yıllık kazancı 1980’de kişi başı 7 bin sterlin iken, 1986’da telefonla burç hizmetinin devreye girmesiyle 100 bin sterline ve 1990’ların sonunda ise 1 milyon sterline yaklaşmıştır. Türkiye’de ise, astrolojinin gazete sayfalarında yerini alması 1950’li yıllara, dergilerin yaygınlaşması 1980’li yıllara kadar uzanmasına karşın, popülist astrolojinin doğuşunun 1990’larda 900’lü telefon hatlarının açılmasıyla başladığı söylenebilir. Aslında İngiliz patenti olan “Alo Burcum” hatları astrolojiyi öylesine popüler hale getirmiştir ki, 1991 yılında bu telefon hatlarına yapılan aramalar günlük 100.000 adete kadar ulaşmıştır (Nirun, 11.04.2012).

4 Astroloji ile ilgili kitaplar (astroloji atlasları, astroloji takvimleri, burçlar vb.), genel bilgilerin yanı sıra teknik ile ilgili bilgiler (ev ve yükselen tabloları, saat çizelgeleri, coğrafi koordinatlar vb) vererek bir astrolog olabilmenin tüm olanaklarını sağlayabilir kaynaklardır.

5 Köse ve Ayten’e (2009: 50-53) göre, batıl davranışın süreklilik kazanması sonuçta mutlaka inanca dönüşmekte; kabullenilmesinin ardından batıl davranış ortaya çıkmakta ve nesilden nesile telkin, taklit, tavsiye yoluyla aktarılmaktadır.

“Burcuna Bak Ateşini Yak!” (Hürriyet, 27.11.2015), “Astroloji Yalan Söylemez: En İyi Sevişen Burç Hangisidir?” (Hürriyet, 06.10.2015), “Hangi Burca Hangi Pozisyon?” (mahmure.com, 03.11.2015) gibi haber başlıkları yaşamın her alanına yayıldığı için ipuçlarını vermektedir. Benzer haberlerin sıkça rastlanabilmesi, bazı kesimlerin yaşamın siyasal, ekonomik, günlük yaşamın tüm alanlarına sınır ihlali yaparak girmeye çalıştığını göstermektedir.

Adorno, bu ihlale kültür endüstrisi kavramı ve bu endüstrinin ürünleri ile açıklar. Ona göre insanlar sahteliği görüp de bastırılması kolay olmayan istekle metalleri almayı ve kullanmayı sürdürürler. İnsanların, söz konusu bu sahteliği bilerek ona boyun eğmeleri gazetelerin astroloji sütunlarında kendini gösterir (Bernstein, 2009: 24). Astroloji ve ürünlerine gösterilen ilginin yoğunluğu değişiklik göstermesine (Köse ve Ayten, 2009: 65-67; Özkan ve Parlador, 2015: 188-189) karşın, yapılan araştırmalar çeşitli kültürlere ve gelişmişlik düzeylerine sahip toplumlarda astrolojiye olan ilginin azımsanmayacak düzeylerde olduğunu göstermektedir.⁶

Sahip olduğu bu özellikler, toplumsal bir olgu olan astrolojinin birçok yönüne ilişkin araştırmalar yapılmasına neden olmaktadır. Bu araştırma da, Adorno'nun (1994) çalışmasına benzer biçimde, astrolojinin son kertede bir hegemonya aracı olduğu varsayımı ile diğerlerinden⁷ farklılaşmaktadır. Bu noktada, popüler kültür ürünlerinden biri olan astrolojinin varsayılan (manipülatif) hegemonyayı kimler için nasıl oluşturduğu sorusu önemli olmaktadır. Astrolojinin, her burçtan milyonlarca insanın aynı zaman dilimleri içinde aynı şeyleri yaşayacakları iddiasına karşın, astrolojik yorumların farklılaşma nedenleri araştırma sorununun anahtarı olmaktadır. Diğer deyişle yorumları etkileyenlere bakılması, arka planda kalan hegemonyacı güç odaklarının keşfinin yapılabileceği düşünülmektedir.

Bu düşünce içerisinde, medyada yer alan astrolojik metinlere manipülatif niteliklerinden dolayı söylemsel manipülasyon çözümlenmesi uygulanmıştır. Diğer manipülasyon çözümlenmelerinden farklı olarak, astrolojik yorumlarda gizlilik ardında yarı-dinsel, batıl, mitsel motiflerin kullanılmasıyla yeni kimlik ve dolayısıyla da tahakküm ile sonuçlanan hegemonya oluşturma eğilimi göz önüne alınmıştır. Bu çerçevedeki astrolojiye ilişkin çözümlenmenin yanı sıra, örneklem içine alınan gazetelerin siyasal iktidara olan tutumları ile astrolojik yorumların içerikleri arasında bir paralellik olup olmadığına bakılmış; böylece bu gazetelerin yayın politikalarına, ideolojilerine ve siyasal iktidara olan tutumlarına ilişkin -kısıtlı da olsa- sonuçlara ulaşılmıştır. Söz konusu astroloji aracılığıyla popüler kültür, ideoloji ve medyaya ilişkin çözümlenme sonuçları, çok yönlü bu araştırmanın önemini arttırmaktadır.

6 Batı ülkelerinde 1960'lı yılların sonunda yapılan bir araştırmada insanların %30 ile % 60'ının astrolojide bazı gerçeklerin yer aldıklarına inandıkları (Gauquelin, 1969'dan akt. Snyder, 1974: 577); yakın tarihli bir başka araştırma da ise, % 25 ile % 70'in çeşitli sıklıkla fal sütunlarını okudukları (Compion, 2004'ten akt. Franklin, 2008: 239) bulgularına ulaşılmıştır. Elbette astrolojiye olan ilgi yalnızca bununla sınırlı değildir: Yayınların yanı sıra, üniversiteler astrolojiyi müfredatlarına dahil etmeye ve tıp alanında psikolojik hastalığa sahip kişilere yönelik tedavi uygulamalarına ve medya tarafından da bu tedavilere referans verilmeye başlanmıştır (Snyder, 1974: 577).

7 Adorno'nun (1994) çok bilinen çalışması dışında; batıl inanç ve davranışların modern toplumdaki varlık nedenleri (Köse ve Ayten, 2009; Nar, 2014) ve yıldız fallerının popüler kültür ürünü olarak (Düztepe, 2005), takip edenlerde kimlik inşası (Jacques, 2004; Atamtürk, 2003; Yıldız, 2015) ile lüks tüketime yönelmesi (Özkan, Benli ve Kızgın, 2013) ve birey davranışlarına olan etkisi (Snyder, 1974; Wagner ve Morris, 1987; Munro ve Munro, 2000; Saenko, 2005; Topuz, 2012) konularında araştırmalar söz konusudur.

1. Astrolojinin Karanlık Yüzü

İnsanların kim oldukları, toplumla nasıl ilişkilendirildikleri ve toplumsal deneyimlerini nasıl anlamlandırma konusundaki bilinçleri doğa ya da biyoloji tarafından değil, toplum tarafından üretilir. Eleştirel bakış açısına göre, toplumda istikrarlı bir denge tutturulması gerekmektedir; bireylerin buna rıza göstermelerinin sağlanması ya yeni doğan bireylerin toplumsal ilişkiler kalıbına sokulması ya da toplumsal denetim yoluyla gerçekleşir (Mills, 2007: 61). Yönetici sınıfa ait olan toplumdaki yaygın düşüncelerin doğal ve normal görünmesini sağlanması, bir yanlış bilinç biçimindeki ideoloji ile gerçekleştirilir. Althusser, ideolojiyi bir sınıfın diğerine kabul ettirdiği düşünceler dizgesinden çok, tüm sınıfların katılım sağladığı, süregiden ve her yana yayılmış pratikler dizgesi olarak tanımlar. Bunların içinde en yaygın ama pek görünür olmayan pratik, toplumsal ilişki içine yerleşmiş olan çağırma/seslenme biçiminde olur. Seslenmeye yanıt veren bireylerin toplumsal ve dolayısıyla ideolojik inşaya katılmasıyla ideoloji işler hale gelir (Fiske, 2003: 223-224).

Toplumu ayırma ve birleştirme işlevini yerine getirmesi ideolojik sistemin en dikkat çekici özelliklerinden birisidir. Çıkarların sağlanabilmesi için egemen ideolojinin, sistemin antagonistik unsurlarını maskeleymesi ve gizlemesi gereklidir. Bu nedenle, işçi-memur, beyaz yakalı-mavi yakalı, siyah-beyaz biçiminde bireylerin sınıflandırılmasıyla bir taraftan toplum parçalara ayrıştırılırken, diğer taraftan ideoloji yoluyla özne, cemaat, ulus, halk iradesi gibi hayali olarak yaşanır ilişkiler içinde yeniden kurgulanır. İdeoloji bu yolla, Gramsci'nin söz ettiği oydaşma ve tutunumun hegemonyasını sağlama işlevi görür (Poulantzas, 1965'ten akt. Hall, 1994: 196-197). Bu çerçevede, kültürel siyasetin bir konumlar savaşı olarak yürüyebilmesi için her zaman bir stratejiye gereksinim duyulur. Herkesi dahil ederek farklılığın ortadan kaldırılmasının yerine, onları aynılaştırarak farklılıklar aracılığıyla kolektif iradenin inşası ile hegemonya oluşturulur. Bir dahil etme düşüncesine karşı çıkmak için kullanan Gramsci'nin bu en temel kavramı, kaybolmayan farklılıkların eklenmesi yoluyla, sahip oldukları çoklu kimlikler aracılığıyla doğru oranda insanlara siyasal olarak seslenir (Hall, 1998: 83-84). Bu strateji içinde gerçekleşen hegemonik seslenme, mit anlatılarıyla yapılabilmektedir. Paulo Freire'e göre, propaganda ve yönetim gibi egemenliğin araçlarından biri olan manipülasyon, insan bilincinin bir fetih aracıdır ve mit kullanılarak uygulamaya sokulur (Freire, 2010: 47, 124). Bu noktada, ideoloji ile mitlerin ortak yönünün, toplumu etkileyen simgesel anlam evrenlerine sahip olması olduğunun altı çizilmelidir. Özel ve pragmatik söylem biçimi olan ideoloji, taşıdığı büyük konuları doğrudan iktidar ile ilişkilendirirken, mitler ise her zaman doğum, cinsellik, ölüm, kutsal zamanlar, mekanlar ve kökenlerle ilişkin metafizik konular üzerinden işlemektedir. Buna karşın, ideolojiler kadar doğrudan meşrulaştırmasa da, belirli toplumsal yapıyı alternatifsizleştirerek evrenselleştirir ve doğallaştırırlar. Ancak her ikisi de, gerçek çelişkilere hayali çözümler üretme işlevi görürler (Eagleton, 2005: 263). Aslında birer öykü olan mitlerin en önemli özelliği ve güçlü yanı, dolaşımda olduğu kültürde endişeleri giderebilmeleridir. Bir taraftan var olan çelişkileri herhangi bir ikili karşıtlık yapısında ortadan kaldırırlarken, bir yandan da bunlarla yaşamının yollarını gösterirler. Diğer bir deyişle, toplumda var olan çelişkilerin yıkıcı etkilerini önleyerek, kültürel endişeleri giderirler. Ancak bu işlevi yerine getirirken, mitoloji ile aynı etkenlerle doğal bir olguyu ilkel bir bilinçle açıklama yoluyla toplumda hareket ederler (Fiske, 2010: 34-35).

Egemen kesimler açısından mitlerin yaygın kullanımı statükonun korunması için elzem

kabul edilir. Kitle iletişim araçları kullanılarak sunulan iyi düzenlenmiş propaganda ve sloganlarla mitlerin içselleştirilmeleri yönetilenlerin boyun eğmeleri için temel koşul olarak görülür (Freire, 2010: 117). Mitlerin ana işlevinin tarihi doğallaştırmak olduğunu ileri süren Roland Barthes, mitlerin aslında belirli bir tarihsel dönemde egemen olmayı başarmış toplumsal sınıfın ürünü oldukları gerçeğine işaret eder. İşlevini yerine getirebilmesi için, bu tarihi beraberlerinde taşımalarına karşın, yaydıkları anlamların tarihsel ya da toplumsal olma özellikleri saklanarak doğal olduklarının vurgulanmaları gereklidir. Mitler, böylesi bir kamuflaj ile kendi kökenlerini ve dolayısıyla siyasal ve toplumsal boyutlarını gizemleştirirler ya da gizlerler (Fiske, 2003: 119). Gizemleştirme egemenlerin diğerlerine boyun eğdirebilmesi için kullanılır. Ezilenlerin ve boyun eğdirilmişlerin kendi düşüncelerine yabancılaşmaları, edilgenliklerini arttırmaları, dünyada bir sorun yaşandığını ifade edememeleri için gizemli ve aldatmacalı bir dünyanın sunulmasını sağlayan yöntemler geliştirilir (Freire, 2010: 116). Bu gizleme işlevi, simgeler, mitler, anılar, kahramanlar, olaylar, manzaralar ve gelenekler dizisi olarak tanımlanabilecek "ethnie" kavramı ile popüler bilinçte bir arada işlenerek sağlanır. Kültürü oluşturan söz konusu tüm bu unsurlar, aslında "hayali cemaatler" inşa eden ve genel kültürün sınırlarında bekçilik yapan -entelektüeller, sanatçılar, akademisyenler, kültür araçları gibi- kültür uzmanlarının işlerini kolaylaştırırlar (Smith, 1990'dan akt. Fearterstone, 2005: 234).

Sermaye tarafından denetlenen popülerliğin ve onun kültürünün⁸ özelliklerinden biri egemen ideolojiyi ve hegemonyasını inşa etmeye yönelik olmasıdır. Bunu yaparken, bireysel özgürlük söylemi ardında umutsuzlukları, hayal kırıklıklarını, tatminsizliklerini gidermek üzere sürekli tekrarlanan ve sürekli umutlar, hayaller, tatminler sağlayacağını savunduğu popüler ürünler sunar (Erdoğan, 2006: 88-89). Halen yaşanmakta olan yoğun enformasyon çağında bireyin her anını saran -hem bir popüler kültür endüstrisi hem de bu endüstrinin popüler ürünü olarak sınıflandırılabilir olan- mitlerin medyada yaygın biçimde kullanılır. Neil Postman (2010: 19), "...ister söz ister basılı yayınlar ister televizyon kamerası merceğinden bakalım, medya metaforlarımız dünyayı bizim adımıza sınıflandırır, bir sıraya sokar, bir çerçeve çizer, genişletir, küçültür, renklendirir ve dünyanın görünümüne ilişkin savları ortaya atarlar" yorumu ile dikkatleri bu yöne çeker.

Televizyon ve popüler kültür, mitolojileri ve hegemonyacı ideolojileri ritüel bir biçimde iletirler. Ürünler içine yerleştirilen öykü anlatıları günlük hayattaki sorunları çözme amacıyla ölüm, şiddet, aşk, seks, iş ve toplumsal çatışma karşısında insanları uyumlu hale getiren yeni mitolojiler yaratırlar: Gangsterlere, Kızıldelilere, devrimcilere, teröristlere, katillere, haydutlara, yabancılara karşı Süpermen, süper polis, süper bilim adamı, kahraman kovboy, Biyonik Kadın, 6 Milyon Dolarlık Adam, Flash gibi karakterler konulur. Tüm bunlar belli bir ideolojiye itaat edilmesini sağlarlar; egemen kuruluşlar ve yaşam tarzlarını popülerleştirir, doğallaştırır ve bireyleri topluma uyumlu hale gelmesi için çözümler ortaya koyarlar (Erdoğan, 2006: 86-87).

Halkla ilişkilerin mucidi ve manipülasyonun ustası kabul edilen Edward Bernays'a (1926) göre, günümüz toplumunun karakteristiği olarak gösterilen kamu bilincinin manipülasyonu, yeni düşüncelerin elde edilmesi/çoğalması biçiminde toplumsal

8 Popüler kültürün sermaye tarafından denetlenmesi tipik olarak astroloji ile sağlanır. Gazetelerin en popüler sayfalarında yer alan fal sütunları, kitle okuyucusunu yakalayabilme yolu olarak görülür. Örneğin kadınlara yönelik dergilerde kadroya ilk alınanlar arasında astrologlar olmaktadır (Franklin, 2008: 239)

bir amaca hizmet eder. Kamunun çalışması ve göz önünde bulundurulması için yeni sorunları gösteren ve kamuoyunu onları onaylama ya da reddetmede özgür kılan bir eğitim türü olarak görür (Bernays, 1926: 960). Ancak, -başta kendisi tarafından olmak üzere- reklam ve diğer medya yoluyla bireylerin -sürekli olarak- eğitilmeleri, toplumsal kesimlerin tüketicilere dönüştürülmesi, tüketimin denetlenmesi ve aktif biçimde manipüle edilmesi için kullanılır. Göstergelerin aktif manipülasyonu, kapitalist toplumlarda “meta-gösterge” üretimi için gösterge ve metanın bütünleştirilmesi, reklamlar ve diğer medya ürünleri aracılığıyla gerçekleştirilir. Gösterenin eriştiği özerklik, göstergelerin nesnelere bağımsız halde dolaşıma girmesini ve çok-katlı biraradalık ilişkilerinde kullanılmasını sağlar (Featherstone, 2005: 38-39). Toplumsal göstergebilimsel yaklaşımda kodların kaynağı üç toplumsal etkileşim biçiminden türeyebilmektedir:

Kısmen tarihsel süreç olan toplumsal konumun yüklenmesi (kendi başına gösterge değeri); aynı kültürel etkinliklerin çeşitliliği yoluyla gösterge değerine dönüşen kullanım değeri; özellikle üretimin kapitalizm ilişkileri altında gösterge değerine dönüşen değiş tokuş değeri. ...kültürel nesnelere ve olayla için çokanlamlılığın kaynakları, ...kitle kültürünün ya da hegemonyacı egemenliğin içinde anlamın denetlenmesini çok sorunlu bir görev haline getiren toplumsal göstergebilimsel yaklaşım tarafından belirlenmektedir. Bu da hegemonya sürecinin hem algısal çokanlamlılığını hem de değişken doğasını açıklamaktadır. (Gottdiener, 2005: 266-267)

İdeoloji ile popüler kültürün buluştukları bu noktaya astroloji de katılır. Reklamcılar açısından bireylerin tüketici yaşamlarının donukluğunun gizlenmesi, mit, efsane ve romantizm ile sağlanırken, astroloji (günlük burç yorumları) de, benzer biçimde bu donuk yaşamlara mitolojinin bilinmezliği ve gizemini kullanarak yeni sürprizler sunar. Yıldızlara göre sınıflandırılan bireyler, kendisine yakıştırılan doğaüstü güçlere sahip mitolojik kahramanlar ya da ünlü kişilerle cezbedilir ve yeni özdeş-kimlikler oluşturulur. (Yıldız, 2014: 130). Astroloji, bu özellikteki kimlikler oluşturulurken, bir taraftan bireyi koşulları değiştirebilecek belirsiz bir güç konumuna yerleştirirken ve onları narsizleştirirken, diğer taraftan onların acizliğini işler. Pragmatik ve psikolojik tavsiyeler, “gayri şahsi bir nesne” olarak kabul edilen akıldışılık ile birleştirilir; temelde bir “doğal doğaüstücülük” yaratılır. Böylesi bir boyut, filmler de olduğu gibi hiçbir şeyin kendi içinde değerli olmadığı ampirik bir dünyada gezinerek, metafiziksel bir mesaj verir. Bir yerde hayatın kendiliğindenliğinin yeniden tesis edildiği izlenimi oluşturur. Oysa fiilen “mutlak”a yaslanır ve şeyleşme koşullarının aynısını yaratır. Çünkü yıldızların hareketiyle büyüden arındırılmış “popüler psikoloji” arasında ilişki kurulmasını sağlarken, birbiriyle ilgisiz bu iki alan arasında kurulan bağ, aslında onun cazibesini oluşturur (Bernstein, 2009: 25-27).

Astrolojinin bu işlevsel özellikleri, kendiliğinden özelliği taşıdığı popülerliğinin ardına saklansa da, popülerin “popüler” yapılması, ekonomik ve ideolojik güçler yoluyla sağlanır. Kapitalizmin doğası gereği, ürün yelpazesinin genişletilebilmesi için halkın taleplerinden çok, tüketici olarak kabul edilen bireylerin manipüle edilmesi yollarının ve olasılıklarının kullanılması amaçlanır. Bu doğrultuda dürtüler, hayaller ve umutlar yaratılırken, mutsuzluklar, hayal kırıklıkları ve umutsuzluklar sömürülür (Erdoğan, 1999: 32). Toplumsal yaşamda baskın olan kendini koruma, üreme ve aşk gibi insansal güdüler görünürden daha karmaşık yapıya sahiptirler; ahlaki, insancıl, eğitimsel, toplumsal öğeler, siyasal, uluslararası, ekonomik ve kişisel ihtiras motifleri için insanların aklını çelmek için kullanılır (Bernays, 1928: 959-960).

Diğer popüler kültür ürünleri gibi astroloji de kişisel manipüle ederek bir gruba ait ortak bir kimliği⁹ yaratmaya çalışır. Kimliğin inşa edilmesi, Theodor W. Adorno'nun (1994'ten akt. Rigel ve Dursun, 2015: 232; 237) yıldız fallarının (astrolojinin) otoriterci biçimde oluşturduğunu belirttiği "ikincil topluluk" kavramına denk düşer. Bu noktada otoriterci etik, insanın iyi ve kötüyü birbirinden ayırabilme yeteneğini reddeder ve karar verme görevini üstlenir. İrrasyonel otorite, her zaman dayandığı güç ve korkuyla kararlarını kabul ettirmeye çalışır ve insanları aşan gücünü, fiziksel (somatik) ya da ansal (mental) gerçeği, kendisine boyun eğen kişinin çaresizliği ve kaygıları ölçüsünde oluşturur. Ona göre, yaşamın amacı bireye, çalışmak ve başarılı olmak olduğu hissetmesi gerektiği öğretilir. Birer isteklendirici olan para, ün, güç gibi unsurlar yaşamın amacı gibi görünmesine karşın, gerçek benin çıkarlarından başka her şeye hizmet ederler. Bu, aslında insanın kendi dışında her şeyi savunacak duruma getirilmesinden başka bir şey olmaz (Fromm, 1997: 20-21, 29).

Astrolojinin dayattığı hazır mitsel kimlikler de, bireyi özünden uzaklaştırarak yabancılaştırır.¹⁰ Astroloji, günlük burç yorumlarıyla bireye mitik tanımlamalarda bulunur. Bireye önceden temel özellikleri belirlenmiş ve benimsenmesi zor olmayan hazır kimlikler sunan günlük burç yorumları, kişinin günlük yaşamına etki etmeye çalışır. Gün içinde ortaya çıkan çeşitli durumlar karşısında seçim yapmaya yöneltebilecek bu etki, Fromm'un deyişiyle, "marketten alınan kimlik" kavramıyla örtüşür (Yıldız, 2014: 133). William L. Randall'a (1999: 13) göre de, kişisel ve kamusal öykülerin paylaşımlarıyla bilinç yükseltilir, bilgi oluşturulur, toplum yaratılır ve dönüştürücü güce sahip bakış açısı kurulur. Ancak, şeyleşmenin tamamlayıcısı olan gizlilik, Adorno'ya (2005: 249) göre, her türlü anlamın öznelleşmesinin ortaya çıkardığı bir reflektir. İnsanlar nesnel gerçeklik hakkında yeterli bilgi bulamadıklarında, rasyonelliğin yerini, kendi deyişiyle, "abrakadabra" ile anlam çıkarma eğilimine girerler. Bu eğilim, tinsel, psişik bağlam ya da derinlik psikolojisinde yer alan, kadere, hakim bir plana, önceden belirlenmiş hikaye çizgisinin kozmik bir şemaya duyulan yarı dinsel inançtan kaynaklanır. Böyle bir inancın varlığı, modern toplumlarda sanıldığından daha yaygındır ve özellikle "boş inanç" düzeyinde, paranormal, günlük yaşamın arkasındaki bilinmez güçler ya da çay yaprakları, tarot, el falı, astroloji, kristal küreler, ispiritizm gibi ilahlilikte kendini gösterir (Randall, 1999: 284).

Kitleleri oluşturan milyonlarca bireyin bilinçlerinin ve bilinçaltılarının kültür endüstrileri tarafından yönlendirildiğini savunan Adorno (2003), astrolojiyi "ikincil batıl inanç" olarak tanımlar. Bu tanımlamayla, kitle iletişim araçlarının verili ve değişmez sayılan zihniyeti çoğaltma ve güçlendirme yoluyla kitlelerle ilişkisini kötüye kullanmasını ortaya koyar. Bu işleyiş, kültür endüstrisinin kitlelerden uyum sağlayarak var olabileceği gerçeğine işaret eder ve kitlelerin bir ideolojisi olduğunu ortaya koyar:

9 Assmann'a (2001: 147) göre, insanın, yalnızca kültür ve toplum temelinde var olabilmesi, bir grubun yarattığı ve üyelerinin özdeşleştiği imge biçiminde bir ortak kimliği ortaya çıkarır. Bir diğer anlatımla, doğal bir durum olarak yaşanan bireyin topluma aidiyeti, bilince çıkarılarak bir biz kimliğine doğru güçlenir. Grubun her üyesinde arzu, dürtü ve hedeflerini tabi kılacağı bütünün önceliğine dair bilgi oluşur. Bu bilgi, bilgelik ve mit olarak adlandırılacak iki sistem içinde ortak alanlarda dolaşım ile oluşan "ortak duyguyu" oluşturur.

10 Astrolojinin mitoloji kullanımıyla bireyleri kendilerine ve her şeye yabancılaştırması, tipik bir popüler kültür işleyişinin bir sonucu olduğu söylenebilir. Birey ile onun dünyası arasındaki diyalektik ilişkinin bilinçte kaybolması olarak tanımlanabilecek yabancılaşma, dünyayı insansızlaştırır. İnsan, dünyanın yaratıcı olduğunu unutarak, şeyleşmeye odaklanarak karşılaştığı seçenekleri görmezden gelir. Ancak bunu yaparken, kendisini reddeden gerçekliği üretmeye devam eder (Tekin, 2004: 41-42). Bigsby'a (1999: 79) göre yabancılaşma, insanı kendi geçmişinden uzaklaştırırken, bir sınıfın diğerine geçiş yapmasında geçici bir bağ sağlayan popüler kültür üretimi ve tüketimi için ideal bir olgudur.

Her ürün bireysel bir hava taşır, bireyselliğin kendisi, bütünüyle şeyleştirilerek sunulan nesnenin dolaysızlıktan ve hayattan kaçıp saklanılacak bir sığınak olduğuna dair bir yanılsama yarattığı ölçüde, ideolojinin güçlendirilmesine yarar. Her zaman olduğu gibi bugün de, kültür endüstrisi üçüncü kişilerin “hizmetindedir”, sermayenin gerileyen dolaşım süreçlerine ve varlık sebebi olan ticarete yakınlığını korur. İdeolojisi her şeyden çok bireysel sanattan ve onun ticari sömürsünden ödünç alınmış yıldız sistemine dayanır. Kültür endüstrisinin işleyiş yöntemleri ve içeriği insani olmaktan ne kadar uzaklaşırsa, o kadar gayretli ve başarılı bir şekilde, sözde yüce kişilikleri yaygınlaştırır ve başarıyla iş görür. (Adorno, 2003)

Assmann’a (2001) göre, bireylerin tutumunu belirleyen “mit motorluğu”, rutin şimdiki zaman üzerinde bir imaj biçimlendirir ve onları eyleme yöneltir. Şimdiyi reddeden mit motorluğu, soluklaşma (donuklaşma) deneyiminin aşırı durumlarında (örn. İşgal ve baskı koşulları) devrimci niteliğe sahip olmaya başlar. Anlatılar, var olanı onaylamaz, tam tersine, sorgular ve değiştirilmesi hatta iktidarın devrilmesi çağrısında bulunur.¹¹

Kendilerini temellendirdikleri geçmiş, geri getirilemez bir kahramanlık dönemi olarak değil, uğruna yaşanacak ve çalışılacak politik ve sosyal ütopya olarak görülür. Hatırlama beklentiye dönüşür, mitin gücü ile biçimlenen zaman, bir başka karaktere sahip olur. Döngüsel zaman, hedefe yönlendirilmiş doğrusal bir çizgi haline gelir. Sürekli dönüşüm, (yıldızların) döngüsü devrime, devrilmeye dönüşür... ‘Mesihiçilik’ ve ‘Binyılcılık’ olarak adlandırılan ...Mesih beklentisi anlayışı ile ilişkilendirilen bu hareketler, bir yere veya kültüre genetik bir bağlılık göstermeksizin, dünyanın her tarafında görülür. (Assmann, 2001: 82)

Astroloji, fal, doğaüstü güçlerin varlığı, kadercilik gibi bilime aykırı olduğu kabul edilen olgular dünya genelinde benzer biçimde Türkiye’de de oldukça popüler ve yaygındır. İnsan bilincinin geleceği bilme arayışı içinde olması nedeniyle, fal ve falcılık, çeşit zenginliğiyle¹² Türk tarihinin inkar edilemez unsurlarından biri olagelmıştır. Geçmiş şamanizm’in “12 Hayvanlı Türk Takvimi”ne kadar uzanan, İslam’a geçişle birlikte münecimler tarafından kullanılan falcılığa yoğun ilgi söz konusu olmuştur. Diğer semavi dinler gibi İslam tarafından da yasaklanmış olmasına karşın, bir dönemden sonra Osmanlı Devleti’nde hiç kimse münecimlere¹³ başvurmadan herhangi bir konuda hareket edemezken, saray dışında kalan halk da yıldızlara büyük ilgi¹⁴ göstermiştir.

11 Assmann’ın bu saptaması, günümüz Türkiye’sinde çokça popüler bir hale gelen Osmanlı Devleti’nin çeşitli dönemlerini konu alan TV dizilerinde bir Osmanlı miti yaratılması biçiminde görülür.

12 Dulger (2011: 99), Anadolu’da fal çeşitliliğinden örnekler vermekle birlikte sayısının belirlenemeyecek kadar çok olduğunu belirtmektedir: ağaç, at, ateş, bakla, balık, bağırsak, bina, çakıl, defne, duman, el, harf, hava, horoz, I Ching, iskambil, kafatası, kahve, kap, kaplumbağa, karaciğer, karga, keçi, kemik, kristal, kuş, lamba, mum, omuz kemiği, rüzgar, saç, sayı, soğan, su, tükürük, yıldız falı vb altmıştan fazla çeşidini saymaktadır.

13 Osmanlı Sarayı’nın dış hizmet görevlilerinden olan münecimbaşılar, “Ulema Sınıfı”nın önemli kesimini oluşturmuşlardır (Dulger, 2011: 100). Toplumsal saygınlığı bulunan ve eşzamanlı olarak müderrislik ve kadılık gibi görevleri yürütebilen ve hekimbaşına bağlı etkinlik gösteren münecimler, padişah, vezir-i azam ve diğer vezirler, Şeyh-ul İslam ile ulema, ümera (subaylar) ile asker, defterdarlar, divan üyeleri, kalem ve vergi memurları, eğitimciler, haremde yaşayan kesim üzerinden devlet yönetimi üzerinde etkili olmuşlardır. Başta Saray’daki zümresi olmak üzere, tüccarlar, sanatçılar ve halkla ilgili olarak yağmur, rüzgâr, soğuk gibi hava gibi yer ve gökyüzü olaylarına dayandırılan bolluk-yokluk, tarım ve ürün durumu, kargaşa, ayaklanma, savaş, ölüm, barış, esenlik, güvenlik konularında kehanetler kapsayan yıllık “Münecimbaşı Takvimi” (bir tür yıldız falı) hazırlamışlardır (Uçman Altınışık, 2012: 3067-3068). Bunların dışında, divan Edebiyatı şairleri de astronomi (ilm-i heyet), astroloji (ilm-i nücum) ve din arasında ilişki kuran ürünler vermişlerdir (Uçman Altınışık, 2012: 3064-3065)

14 Saray dışında günlük hayatın akışı da, herhangi bir işin yapılmasında en “kutlu” biçimde sonuçlanabilmesi için astronomi ve astrolojiye başvurulurken, takvim ve zaman ayarlanması olan “zayıççe” ve “eşref (uğurlu) saat” ya da diğer adıyla “vakt-i muhtar” belirlenmeye çalışılmıştır (Uçman Altınışık, 2012: 3069).

“Müneccim takvimleri”, “yıldız-nâmeler”, “falnameler”, “melhemeler”¹⁵ gibi yazılı ürünlere bakıldığında Türk toplumunun astrolojiye ve falcılığa hiç de yabancı olmadığı görülür. Bu nedenle, kökeni Orta Asya’dan gelen, Selçuklu ve Osmanlı’dan miras kalan fal ve falcılık Cumhuriyet ile birlikte yasaklanmasına karşın yine de çekiciliğini kaybetmemiştir (Boyras, 2010: 149-150). Kültürel ürünler olarak pazarlanan ve medya aracılığıyla piyasaya sürülen astroloji, günümüzde diğer sanayileşmiş ülkelerde olduğu gibi belki eskisinden daha da yaygın hale gelmiştir. Astrolojinin dergi, gazete, internet siteleri, sosyal medya gibi mecralardaki yaygınlığıyla bireyleri tektipleştirebilmesi, ortak bir kimlik ve aidiyet oluşturabilmesi ve bu özellikleriyle siyasetin kullanımına sunulması potansiyelini taşıması, onu, araştırılması gereken bir olgu olarak ön plana çıkarmaktadır.

2. Yöntem

Popüler kültür ürünlerinden biri olan astrolojinin Türkiye’de nasıl işlediği ve neye ya da kime hizmet ettiği önemli bir sorunsaldır. Erdoğan’ın (1999: 32) belirttiği gibi, “dürtülerin, hayallerin ve umutların yaratılması, umutsuzlukların, hayal kırıklıklarının ve mutsuzlukların sömürülmesi”nin dikkate alınması, popülerde egemen olanın (hegemonyacı güçlerin) ne ve kim olduğunu gösterebilmektedir. Bu noktada yıldız falları, O’Kane’in (2010: 55) işaret ettiği gibi, serbest pazarın doğal olumsuzluğunda ortaya çıkan “olur böyle şeyler” (görünmeyen el) biçimindeki kaotik bir gizlilik metafiziğine sahip midirler? Eğer öyleyse, maddi ve yaradılışa özgü emirlerin gerçekleştirilmesine yönelik içeriğe sahip midirler? Köse ve Ayten’in (2009: 57) de belirttiği gibi, bastırılmış gerçek inançların yerini alan batıl inançlar noktasında kader inancı, yıldız falları eşliğinde şekillenmekte midir? Ya da kişisel kimliği manipüle ederek, bir grup oluşturarak ortak bir kimlik çıkarmaya mı yöneliktirler? Gazetelerin yayın politikalarının astrolojik burç yorumlarına etkisi olmaktadır mı? Bu değerlendirmeler, Eagleton’un (2005: 270) dikkat çektiği, mit olgusunun ideolojinin bazı alanlara esrarengizlik statüsü kazandıran bir kolu olduğu söylenebilir mi? Tüm bunlar ve sorulabilecek benzer sorular, Adorno’nun ortaya çıkarmaya çalıştığı (Bernstein, 2009: 24) toplumsal bir olgu olan yıldız fallarının (astrolojik yorumların) ve ardındaki saiklerin neler olduğuna yöneliktir.

Yukarıdaki soruların yanıtlarına yönelik bir buldurucuya gereksinim vardır. Toplum içinde ideolojilerin ana işlevleri olarak görülen gizleme, meşrulaştırma, manipülasyon ve ilgili kavramlar çoğunlukla söylemsel (genel anlamda gösterebilimsel), yani toplumsal uygulamalardır. Sosyo-bilişsel hesaplama sistemiyle birlikte bu söylem yaklaşımı ideolojinin ikna, manipülasyon, meşrulaştırma, gizleme benzeri söylemsel kavramları ve toplumsal aktörün metin/konuşma temelli ideolojik yaptığı diğer şeyleri tartışmasına gereksinim duyar (van Dijk, 1998: 5; 13). Toplumsal aktörler ve gruplar arasında etkileşimi ve gücün/iktidarın kötüye kullanımı toplumsal; katılımcıların bilinçlerini manipüle etmesi bilişsel; metin, konuşma ve görsel mesajlarla işlemesiyse söylemsel özellikleri ortaya çıkarır. İletişimsel ya da sembolik manipülasyon formatları, siyasetin ya da medyanın oy sahibi olan okuyucuları manipüle etmesi biçimindedir ve söylemsel etkinin bir türü aracılığıyla söz konusu edilirler. İletişimsel ya da etkileşimsel

15 Osmanlı’da zaman içinde müneccimlik kurumu yok olurken, yıldızlara bakılarak gelecekle ilgili çeşitli çıkarımların yapıldığı “yıldız-nâme”ler ve nasıl fal bakılacağını öğreten fal için kullanılacak metinlerin de içinde yer aldığı “falnameler” yazılmaya başlanmıştır. Bunların yanı sıra, benzer özellik gösteren doğa olaylarının sistematiği içinde bilinmeyenini açıklamaya çalışan ve geçmiş 12. yy. Selçuklu Devleti’ne kadar uzanan, Osmanlı Devleti’nde yaygın olan “melhemeler” ile de geleceği önceden bilebilmek için çaba gösterilmiştir (Alkan, 2012: 692-693).

pratikler içinde manipülatörler diğer insanları genelde inandırmak ve ikna etmek için istek ve ilgileri çerçevesinde denetlemek isterler. Bu durum, manipülasyonun yalnızca güç/iktidarın kötüye kullanımını içerdiğini, yani tahakküm oluşturduğu anlamına gelmektedir (van Dijk, 2006'dan akt. Özer, 2011: 122-123).

Gerek ideoloji gerekse astroloji mitler aracılığıyla toplumsal ve siyasal manipülasyon uygulamakta ve kitleler üzerinde tahakküm oluşturmaktadırlar. Manipülasyon girişiminde, (a) demokrat olan bize karşı diktatörlüğü savunan onlar benzeri ideolojik kutuplaşma, (b) tartışmaya izin verilmesi, demokrasi için mücadele edilmesi ahlaki üstünlük çerçevesinde kendini olumlu sunma, (c) muhalefete karşın kendi iktidarını vurgulama, (d) muhaliflerini, liberal demokratları çıkarıcı gibi sunarak gözden düşürme, (e) iddialarını tutkulu inançlarla duygusallaştırma gibi girişimler söz konusu olur (van Dijk, 2006: 378). Sahip oldukları ideolojiler doğrultusunda yönetenler ve karşılarındaki muhalif kesimlerin bu yönde uyguladıkları ikna etmeye yönelik söylemlerinin belirlenmesi amacına en uygun yöntemin, söylem, biliş ve toplumu birbirine bağlayan çerçeveyi inceleyen söylemsel manipülasyon çözümlemesi olduğu kabul edilebilir.

Türkiye'deki siyasal atmosferine uygun olarak toplumun tüm kesimlerinde olduğu gibi medyada da bir kutuplaşma olduğuna yönelik bir önyorsayımda bulunmak yanlış olmaz. Araştırmanın amacı doğrultusunda, kitle gazetesi özelliği taşıyan, ancak, siyasal iktidara karşı muhalif konuma sahip olan ve belli bir mesafeyi koruyan gazeteler ile siyasal iktidarın gölgesinin üstüne düştüğü ileri sürülen gazeteler örneklem olarak alınmıştır. Bu kapsamda, Sözcü, Cumhuriyet, Hürriyet/Posta¹⁶ ile Sabah, Bugün, Habertürk, gazeteleri örneklem olarak belirlenmiştir. Bu gazetelerin kadrolu astrologlarının hem kendi gazetelerindeki hem de başka mecralardaki yorumlarının yanı sıra, bu gazetelerin başka astrologlarla yaptıkları röportajlar ve astrolojik haber yorumları seçilmiştir. Bu aşamada, astroloji ve ürünlerinin kutuplaşmanın belirleyicisi olan iktidarın siyasal denetiminden uzak olduğu ileri sürülebilmesine karşın, gazetelerin iktidara olan konumuna göre kitleleri olumlu ya da olumsuz yönlendirme potansiyeline sahip olmaları önemlidir.¹⁷

Bu bakış açısına sahip olarak, örneklem olarak seçilen gazetelerin astrologlarının 2014-2015 yıllarındaki¹⁸ gerek kendi gazetelerindeki gerekse başka medya mecralarında yayınlanan yorum, haber, röportaj genel burç yorumları ile haber ve röportajlar belirlenmiştir.¹⁹ Ancak, tüm bunlar kişisel yıldız falları dışında kalan siyasal, ekonomik, demografik olaylarla ilişki kuran ve ülkelerin, halkların gelecekleri hakkında kehanette

16 Her iki gazete aynı sahiplik yapısı altında olmasından dolayı, tek bir yayın organı olduğu varsayılmıştır.

17 Habertürk gazetesinin astroloğu Hande Kazanova, herhangi bir tarafı olumsuz etkilememek için siyasete karışmadığını, ancak kimi siyasetçinin kendisine danıştığını belirtmektedir (Habertürk, 28.06.2015). Ancak Habertürk'ün kadrolu diğer astroloğu Kristin Demirci'nin, genel konuların yanı sıra ağırlıklı olarak Türkiye gündemi ve siyasete yönelik kehanetlerde bulunduğu dikkat çekmektedir.

18 İktidara yönelik tutumları farklılaşan gazete grupları arasındaki dengesizliğin giderilmesi amacıyla istisna olarak, 26.08.2012 tarihli Radikal'in haberi çözümlemeye dahil edilmiştir.

19 Araştırmanın sınırlılığını oluşturan gazetelerden Hürriyet, Niobe Aslı Temel'i; Posta, Mine Ayman'ı; Sözcü, Dinçer Dinçer Güner'i; Cumhuriyet, Posta'nın 24 Mart 2015'te okuyucularına vermeye başladığı "Rüya Tabirleri Sözlüğü" kitabın yazarı Demet Hoşman'ı; Sabah Filiz Özkol'u ve Habertürk, Hande Kazanova ile Kristin Demirci'yi kadrolu astrolog olarak çalıştırmaktadır. Bugün ise yazarı belli olmayan günlük burç yorumları yapmakla birlikte, çeşitli haber ve röportajlarla çeşitli astrologların yorumlarına yer verebilmektedir. Ancak tüm bu gazetelerin kimi zaman astrolojiye yaslanan haberlerle, kimi zaman ise röportajlarla farklı astrologların görüşlerini okuyuculara yansıtıkları dikkat çekmektedir.

bulduğunu iddia eden mundane astroloji²⁰ (Uyar, 2014) ile sınırlandırılmıştır. Araştırma kapsamına giren amaca en iyi hizmet edebilecek metinler seçilerek, içerikler arasındaki farklılıkların belirlenebilmesi için çözümlenmeye sokulmuştur. Böylece, hem yukarıdaki soruların karşılıklarını bulunmaya hem de medyada gizli ideolojik savaşımın olup olmadığı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

3. Bulgular

Daha önceki kısımlarda belirtildiği gibi, amaç, yönetenlerin (iktidarın) hegemonik söylemleri ile yönetilenlerin geliştirdikleri karşı-hegemonik söylemlerinin kuruluşlarının ortaya çıkarılmasıdır. Bu bağlamda, belirlenen örneklemde elde edilen metinler, van Dijk'in (2006, 373) önerdiği manipülasyon çözümlenmesine göre değerlendirilmiştir.²¹ Mundane Konuların (Tema) Belirlenmesi: Değerlendirme içine sokulan metinlerin en üst düzeydeki çözümlenmesi, astrolojinin ortak konuları üzerinden yapılmıştır. Neredeyse tüm bireysel astrolojik yorumlarda moral/motivasyon, mutluluk, duygusal ve toplumsal ilişkiler, sağlık, para (ekonomi), değerler sistemi, uyumculuğun benimsenmesi (konformizm), toplumsal grupların bütünleşmesini artırması, ılımlılık ve kendini denetleme çerçevesinde örgütlenme, enerji ile fayda arayışı (Atamtürk, 2003: 76-78) gibi konular bulunmaktadır. Mundane astrolojide ise, aynı konular üzerinden ama çok daha genel, daha toplumsal biçimde, mevcut iktidar ve onun yöneticileri, politikaları, yönetim anlayışının sonuçlarının dolayısıyla bireyseli ilgilendiren yorumlar dikkate alınmıştır.

Konunun Çözülmesi: Metinlerde kendi bireysel amaçlarına ulaşmak için dikkate aldığı konularda hedef okuyucunun harekete geçirilmesi yollarının nasıl olduğu aranmıştır. Konusal çözümlenmede, astroloğun bağlı olduğu gazetenin benimsemiş yayın politikası, mevcut siyasal iktidara olan konumuna göre olumlu/olumsuz yönlendirmeyi nasıl yaptığı önemli bir noktadır. Hedef okuyucuyu harekete geçirmek için kullandığı, iktidarın ya da politikalarının olumlu/olumsuz sunulması (ortalama etkileşim stratejileri), savunulması/suçlanması (bizim iyi onların kötü eylemlerini içeren makro dil edimleri), iktidarın/muhalefet partilerinin politikalarının ya da politikalarının sonuçlarının önemleştirilmesi/önemsizleştirilmesi (anlamsal makro yapılar) gibi nitelikler ve eğilimler belirlenmiştir. Bu, astroloğun iktidara bakış açısını ortaya koymanın yollarından ilkidir.

Gazetelerin haber başlıkları, metnin içeriği hakkında bilgi verirler ve konusunu özetlerler. İktidara yakın ya da belli eğilimi olan gazetelerin konuyla ilgili olan astroloji yorumları, haber ve röportajları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

“Türkiye'nin 2023 Kehanetleri” (Radikal, 26.08.2012)

“Türkiye'deki Dengesizlik Gelecek Yıl Bitiyor!” (Habertürk, 26.01.2014)

“26 Şubat: İlginç Tesadüf!” (Sabah, 21.08.2014)

“Ünlü Astrologdan Türkiye Tahmini!” (Habertürk, 22.11.2014)

20 Astroloji, kişilere yönelik olan türü dışında, uzmanlıklara ayrılmış çok sayıda konuyu önceden bilebilme işlevini yerine getirir. Bir yandan meteorolojik, saatlik, davranış, kalıtım, tıbbi, kişisel astrolojik uzmanlıklar gerektiren konularla, diğer yandan ise, devletler ve siyaset, bölgesellik, liderler, ırklar, ülkeler ile de ilgili olurlar (Astroanaliz, t.y.).

21 Çözümleme, örneklem içinde belirlenmiş ve haber başlıkları verilmiş olan metinlerin tamamına uygulanmıştır. Yer kısıtlılığından dolayı, burada bu metinlerden yalnızca birkaçı örnek olarak verilebilmiştir.

- “Astrolog Kristin Demirci: 2015 Mücadele Yılı Olacak!” (Habertürk, 23.12.2014)
“ABD Tökezleyecek Çin Yeni Lider Olacak” (Sabah, 07.12.2014)
“Rezzan Kiraz: Türkiye Astrolojik Gerçekleri İle Yüzleşiyor” (Habertürk, 19.03.2015)
“Kanlı Ay Tutulması Geliyor” (Sabah, 22.03.2015)
“Astrolog Kristin Demirci: 2016’da Adım Adım Sakinleşeceğiz” (Habertürk, 10.06.2015)
“2016’da Rahat Bir Nefes Alacağız” (Bugün, 06.12.2015)

İktidara muhalif olan ya da iktidarın belli düzeyde baskısı altında kalmış gazetelerin başlıklarının ise, daha farklı nitelik taşıdıkları görülmektedir:

- “2026’da Uzaylılarla Buluşuyoruz” (Hürriyet, 12.07.2014)
“Recep Tayyip Erdoğan ve Ahmet Davutoğlu Aynı Gün Doğdu: 26 Şubat” (Hürriyet, 22.08.2014)
“İlginç Tesadüf: 26 Şubat” (Posta, 22.08.2014)
“Davutoğlu’nun Astroloji Haritasında Kavga Var!” (Cumhuriyet, 23.08.2014)
“Elmaelma’nın Dinçer Güner Röportajı” (Elmaelma, 25.12.2014)
“2015 Türkiye’nin Astrolojik Rehberi” (Hürriyet, 02.01.2015)
“Astrolog Dinçer Güner’in Kanlı Ay Tutulması Yorumu” (Mistikalem, 29.03.2015)
“Seçimde Şaibe Olacak Ufukta Koalisyon Var” (Sözcü, 10.05.2015)
“Ufukta CHP-MHP-HDP Koalisyonu Var” (Posta, 20.06.2015)
“Yönetim Şeklini Değiştirmek İçin...” (Sözcü, 25.09.2015)
“Dinçer Güner Ayşe Arman’a Anlattı: 2016’da Türkiye’de Neler Olacak?” (Hürriyet, 16.10.2015)
“Değişmeyen Tek Şey Değişimdir!” (Sözcü, 26.11.2015)
“Yay Burcunda Yeni Ay Türkiye’yi Nasıl Etkileyecek?” (Sözcü, 29.12.2015)

Yalnızca haber başlıklarına bakıldığında, içerikler hakkında belli fikir sağlanabilmektedir. İktidara yakın gazetelerin kendi astrologlarının ya da başka astrologları konu edinen haber ve röportajlarının daha olağan, olumlu, nesnel ve daha savunmacı, oldukları; iktidara muhalif olan gazetelerin ise, saldırgan, mevcut iktidarı ve sistemi sorgulayıcı, suçlayıcı, olumsuz bakış açısında oldukları olduğu izlenimi vermektedir. Muhalif çizgiye sahip olan gazeteler, çarpıcı haber başlıkları ile yalnızca kendi okuyucu kitlelerini değil, farklı görüştekilerin de dikkatini çekme ve dolayısıyla etkileme amacı taşıdıkları anlaşılmaktadır. Yine ikinci kategorideki başlıkların, iki seçimin yaşandığı (7 Haziran 2015 ve 1 Kasım 2015) zaman dilimlerinde niteliklerinin dramatik bir biçimde değiştiği, okuyucu kitlesini belli bir yöne doğru kanalize etme çabası görülmektedir.

Temsil Tarzının Çözülmesi: Araştırma kapsamındaki gazetelerin tamamı, okuyucuları manipüle etmek ve inandırıcılıklarını arttırmak için yıldızları, evrensel güçleri (görünmeyen el) ve kaderi kendilerine haber kaynağı olarak seçmektedirler. Genel olarak, astrolojinin matematiksel ve teknik bir konu olduğu, bunun yanı sıra -en önemlisi- evrensel bir plan içinde olduğu biçimindeki görüşlerin gerek haber/röportaj girişinde gerek astrolojik yorumların içine gömülmüş olduğu dikkat çekmektedir. Mevcut iktidara yönelik yapılan olumlu ve olumsuz yorumların tamamının evrensel güçlere dayandırıldığı, böylece astrolojinin temelini oluşturan kadercilik anlayışı yoluyla okuyucunun dinsel inançlarını harekete geçirmeye çalışıldığı düşünülebilir. Ayrıca, geçmişte meydana gelen olayların ortaya çıkması gökyüzü işaretlerine

dayandırılmakta ve gelecekle ilgili kehanetlerin okuyucu üzerindeki etkisi arttırılmaya çalışıldığı görülmektedir. Böylece arka planda mitoloji devreye sokularak, taşınan ideolojiye uygun biçimde anlatılarda sunulan olayların kaçınılmazlığı ve itaat edilmesi sağlanmaya çalışılmaktadır.

Kristin Demirci (Habertürk)/Röportaj: 2015 Türkiye ve Dünya için zor bir yıl olacak. Zira Satürn 23 Aralık'ta Yay burcundaki seyahatine başlayacak, yaklaşık 3 sene burada kalacak. 2015'in Kasım ayına kadar anayasa kapsamında, eğitim, ulaşım, yayıncılık ve sağlık sektörlerinde yeni ve kısıtlayıcı yasaların uygulanacağından bahsetmek mümkün. Bu zaman diliminde, rejimi ya da sistemleri kendi inançları yönünde değiştirmek isteyenlerin çok daha ön planda olduklarını göreceğiz. Siyasi ve ahlaki ilhamlara dayanan yeni düzenlemeler, özgürlük, özgünlük ve anlayış vaat etmeyebilirler. Yay tolerans ise Satürn toleranssızlıktır. Düşünceler siyah ya da beyazdır. Özgürlüğe saygının çerçevesi otoritelerin belirlediği kurallar içerisinde. ...Satürn Yay döneminde insanlar maddi konular için değil inançları için mücadele edecekler. İnançları yoluyla hâkimiyet mücadelesi verecekler. (Habertürk, 23.12.2014)

Genelde haber girişleri, gerek gazetenin yorumu olarak gerekse astroloğun kendi anlatımıyla astrolojinin, bir taraftan -hatta ilahi bir matematiksellik imasıyla- hesaplanabilir, -spritüel kuramsal imayla yüklü biçimde- bilimsel olduğuna diğer taraftan ülkenin sahip olduğu burç nedeniyle bazı durumların kaçınılmazlığına ve yıldızların güncünün yanılmazlığına vurgu yapılmaktadır. Ayrıca astroloğun deneyimi, yeterliliği ve kehanetteki başarısı hakkında da bir bölüm yer alabilmektedir. Tüm bunlar, okuyucu üzerinde kurulmaya çalışılan inandırma etkisini ve manipülasyonun gücünü artırma çabaları içerisinde düşünülebilir.

Olayların ve kişilerin sunuluşu, iktidar çizgisindeki gazetelerin ideolojilerine uygun biçimde yapılmaktadır. Normal koşullar altında Adorno'ya (1994'ten akt. Rigel ve Dursun, 2015, 233) göre, bu tür yazılar okuyucuyu rahatlatma/yumuşatma etkisine sahiptir. Bu rahatlatma, iktidara rakip siyasi partilerin gücü azaltılarak, her şeyin yoluna girmesinin, ülkenin her konuda daha iyi olmasının yolu olarak mevcut iktidar ve başkanlık sistemiyle sağlanmaya çalışılmaktadır:

Öner Döşer/Haber: Türkiye'nin çıkışta olduğu bir dönem. Önümüzde seçim var. Seçim önemli ama seçim sonrası daha da önemli. Seçimlerde AK Parti en yüksek şansa sahip. Diğer partilerde büyük bir değişim yok. Sadece MHP'de belki biraz oy artımı olabilir. Ağustos-Eylül aylarından sonra önemli kavşaklar var önümüzde. 2030'a kadar sürecek bu. 2016-2017'de Türkiye'de türbülans var. Sonra dengeler oturacak. Tartışılan Başkanlık Sistemi gelecek. Türkiye kendi bulunduğu bölgede liderliğe oynuyor. 2016-2017 ekonomide ABD ve Avrupa'da da zorlanma var. Bu Türkiye'yi de etkileyecek. 2020'de Çin'in liderliği ortaya çıkıyor. Türkiye'ye fırsatlar sağlayacak. (Sabah, 22.03.2015)

Astrolojik yorumlara bakıldığında, okuyucuların düşünme yöntemlerini şekillendirmeye çalışarak bir bilinç yaratmaya çalıştıkları görünebilir. Çünkü sahte-rasyonalite ile bütünleşmiş irrasyonel unsurlar barındırırlar. Yorumların tamamı, karşıt bakış açılarıyla da olsa, okuyucuların ne yapması ve kendileriyle ilgili neleri bilmeleri gerektiği konusunda ikna etmeye çalışılmaktadır (Rigel ve Dursun, 2015: 237). İktidara yakın gazetelerde, mevcut yönetimin ve politikaların sunumunda olumsuz durumlar genelde yıldızlardan gelen karşı konulmaz güce bağlanmakta, onları oluşturan kişilerin ise

suçlanması biçiminde makro dil edimleriyle iktidar savunulmakta; iktidardakilereyse daha dolaylı değinilmektedir.

Filiz Özkol (Sabah)/Haber: Küresel bağlamda değişen siyasi konjonktüre bağlı olarak Türkiye, değişen dünyanın en saygın ülkelerinden biri olmaya aday görünüyor. Türkiye'nin gelecek 10 yıl içinde yaşayacağı olumlu değişiklikler, beraberinde ciddi tehlikeleri de doğuracak. Astrolojik haritamızın tepesinde biriken büyük gezegenlerin geri hareketi Türkiye'nin idaresi ve yönetimi açısından oldukça sıkıntılı dönemler yaşayacağımızı işaret ediyor. Türkiye'de ulusal kimlik meseleleri üzerine çok büyük tartışmalar yaşanacak. Toplum olarak kendimizle yüzleşmemiz gereken bir döneme giriyoruz. ...ülke olarak ciddi değişimler yaşayacağımızın bir göstergesi olabilir. Kendi geleceğimizi kendi ellerimizle kuracak adımlar atmamız. Çünkü kozmik evren senaryoyu yazar, tarih ise onu sahneye koyar. ...Dünyanın Uranüs gezegenin etkisi altına girdiği bu yıllarda Türkiye'de de beklenmeyen çarpıcı değişimler görülebilir. Türkiye'nin dünya çapında popülerliğini koruması güç olacak. (Radikal, 26.08.2012)

Kristin Demirci (Habertürk)/Röportaj: Toplumun körü körüne model aldığı kişi ya da kişilerin şoke edici defoları, misal hesapsız harcamaları ortaya çıkabilir. Dolayısıyla protestolar, kampanyalar ve boykotlar bu dönemde artabilir. Yargıdan kaçan suçluların yakalandığına, hapishaneler ve mahkûmlarla ilgili gelişmelere tanık olabiliriz. (Habertürk, 10.06.2015)

Olumlu ve umut vaat eden olayların durumları ise, doğrudan yönetimin başındaki kişilere atfedilebilmek için doğrudan, belirli kişilere ve karizmatik kişilik özelliklerine vurgu yapılarak aktarılmaktadır.

Birendra Kapar/Röportaj: (Recep Tayyip Erdoğan) Gelişmiş beden, gür kaşlar, uzun burun, parlak gözler, çekici görünüm, yakışıklı bir adam... İletişim yeteneğine sahip, ani tepkileri var, çok esprili, ilgi alanları çeşitli. Finansal güvencesi var, insanların maddi kaynaklarını etkin şekilde kullanmaları konusunda yol gösterici olabilir. Çok iyi eğitilmiş, tuttuğunu bırakmaz, akademik konulara ilgili, hedeflerinin takipçisi. İlgili alanları iş dünyası ve politika. Kendisi bağımsız, çocukları zeki. İleri görüşlü, hayata ve gelişime dair demokratik bir bakışı var. Lüksten çok huzur arar. Güçlü bir pozisyon sahibi olacak. Ancak hayattaki tüm başarıları için bedel ödeyecek. İhanet görecek ve imajı sarsılacak. Hayatının başından beri mücadele halinde. Polisle, mahkemeye ve ihanetle boğuşuyor. 2014-2016 arasında hırslarını gerçekleştirmiş olacak. Gelecek 7 yıl iyi bir dönem. ...İlerleyen yaşlarında uluslararası toplum tarafından saygı görecektir. Tanınırlığı dünyaya yayılacak. 2007-2017 arasında çok popüler, başarılı. Ama arkadaşlarına dikkat etmeli, ihanete uğrayabilir. (Habertürk, 26.01.2014)

Roy Gillett/Haber: Jüpiter genişlemeyi, Satürn toparlamayı öngörür. Gezegenlerin bu enerjilerini dengeli kullanmamız gerek. Bunu başaramadığımız gibi sorunları hep daha ileriye öteliyoruz... Yanlış adımlar atılacak, bu yeni bir kriz dalgası olacağına da habercisi. Türkiye'ye bakınca ise Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yıldızı parlak. Türkiye dünyanın içine sürüklendiği ekonomik krizin de üstesinden gelecek. (Sabah, 07.12.2014)

Gezi olaylarının Fransız İhtilali ile mitleştirilmesi, bir taraftan iktidarın "Yeni Türkiye" söylemini desteklerken, aynı zamanda okuyucu kitlesini cazibeyle kendi görüşlerine bağlamaya çalışmaktadır.

Roy Gillett/Haber: Çok tehlikeli zamanlardan geçiyoruz. Çünkü tutulma balık burcunun son döneminde gerçekleşiyor. Zaten dünya açısından 3 yıldır zorlayıcı etkiler vardı. Tu-

tulmadan 3 gün önce Uranüs-Plüton karesini yaşadık. Bugünlerde birbirimize karşı lütfen çok sabırlı olalım. Güneş tutulmadan sonra Koç burcuna geçiyor. Dünya için 2009'dan itibaren değişim rüzgarları var. 2012'de Uranüs-Plüton kareleri yaşanmaya başladı. ...Ortadoğu ve Türkiye açısından tehlikeli zamanlar. Netanyahu barışa yönelik bir yaklaşım getirmez. ...Türkiye haritasına baktığımda Türkiye çok özel bir role sahip. Ortadoğu ve ABD açısından denge unsuru. Doğu ve batı olmak üzere Türkiye'nin iki yüzü var. Bunun farkında olursa başarılı olur. (Sabah, 22.03.2015)

Kristin Demirci (Habertürk)/Röportaj: Akrep burcu sınırlarını zorlamayı sever, tehlikeyden, gizemli olandan, acıdan ve dramadan değişik bir haz alır. Arabeskin ülkemizde bu kadar rağbet görmesi de Türkiye'de Gezi olaylarına değin, daima kötümserlerin haklı çıkmış olması da tesadüf değil. Bu arada ilginçtir ki Gezi'yi tetikleyen astrolojik bileşenler, Fransız **İhtilal'**na önyak olmuş açılarla benzerlik taşıyor. Yani aslında Gezi, ülke için bir çağın sonunu yeni bir çağın başlangıcını temsil eden bir yenilenme evresidir denilebilir. 2014 Aralık ayından itibaren devlet yönetiminin ülke sorunlarına karşı dediğim dedik yaklaşımının, aleyhlerinde bir seyir izlemeye başladığı anlaşılıyor. Fakat verdikleri yanlış kararların sonuçlarına, 2015 Kasım ayından itibaren, yani Satürn Neptün karesinin yarılgıları ve patolojik idealizmi silip süpürdüğü, monarşinin ve oligarşinin üzerine çizdiği zaman katlanmak zorunda kalabilirler. Satürn-Neptün karesi, baskıcı ve dediğim dedik siyasi bir ajanda peşinde olanlar için "cezalandırma, kaçış, kendini güvende hissetmeme, inkâr, ortadan kayboluş, kendi kendine zarar verme ve acı çekme" anlamına gelebilir... "gerçek" suçlulardan verdiği bütün zararlar tazmin edilebilir. (Habertürk, 10.06.2015)

Olumsuz olayların kaynağı, ilahi güçlerin Türkiye Cumhuriyeti Devleti için belirlediği bir kader çizgisinde gösterilmekte ve yaşanan olaylar anlamsal makro yapılar çerçevesinde konu önemsizleştirilmektedir. Ortalama etkileşim stratejileri yardımıyla biz olumlu olarak sunulurken, sağduyu çağrıları, yakın ve uzak gelecekte şartların daha iyi olacağı ve istikrar vurgusuyla okuyucu ılımlığa ve konformizme kanalize edilmektedir. Kötü olayların "gerçek suçluları" karşısında geniş kitleler tarafından beğenilecek özellikler belirterek karizmatik kişilikli lider konmaktadır.

Muhafiz çizgideki gazetelerdeki yorumlar ise, benzer stratejilerle iktidara yönelik daha saldırgan bir yönelim izlemektedirler:

Demet Hoşman/Haber: Ülkenin 5. Evinde ilerleyen Satürn genç nüfusa yöneticilerin uzlaşma sağlamasına izin vermedi ve dolayısı ile yaşanan kaos hem ciddi insan kayıplarına hem de birçok özel ve devlet malının yok olmasına sebebiyet verdi. ... Güçlü olan güçsüzü ezip geçti. Şimdilerde ise Satürn akrep burcunda transit Mars ile bir kavuşum yapacak ve sevgisizliği şiddetle buluşturacak. Özellikle üst düzey yönetenlerin acımasızlığı daha fazla gözler önünde olacak. Kendinden olana acıma olgusu yerleşecek kalplere. Tüm dünyada acımasızlık ve zulmün hakim olacağı günlerin başlangıcındayız. Zalimlik ve sadistlik artacak ve üstelik bu durumları yaratıcıların alkışlar alacağı günleri hep beraber göreceğiz maalesef. Ülkemiz içinde karışıklıklar dönemi Ağustos ayından itibaren yine gündemde olacak. Yönetenlerin bugüne kadar aynı yolda oldukları kişilerle yollarını ayırarak. Bu ayrılma dostça olmayacak. (Cumhuriyet, 23.08.2014)

Diñçer Güner/Yorum: Seçimin yapıldığı gün gökyüzünde Merkür, 'retro' yani geri harekette olacaktır. ...Ve geri harekette olduğu süreçte bu saydığımız konularda aksaklıklar, arızalar, kayıplar, teknik sorunlar, kaybolan bilgiler, iletişim problemlerinin olmasını bekleriz. Genelde Merkür retrosu sürecinde başlanan her türlü iş, ilişki vs... pek uzun ömürlü olmaz. Merkür'ün geri harekette olduğu gün yapılan seçimlerin de pek bir geçerliliği olmaz. ...Bunlardan ilki, kurulacak hükümetin uzun soluklu olmayacağını, belki tekrarlanan

bir seçimi veya seçim esnasında bilgi-elektronik-haberleşme konularında bir takım sorunların oluşabileceğini düşünebiliriz. Merkür, İkizler Burcu'nda geri harekette olacağından dolayı bu görünüm ise Türkiye haritasında 12'nci Ev'e düşmektedir. 12'nci Ev; kayıplar, engeller, perde arkasından dönen oyunlar, arkadan çevrilen gizli ve kirli işlere işaret eder. Bu da seçim zamanı, yığınla dönecek olan dolapları, kaybolacak olan oyları, perde arkasından yapılacak olan gizli müdahalelere işaret eder. Fakat bunlar bir bir ortaya çıkar! Şimdi diyeceksiniz ki, bunu öngörmek için "Astrolog" olmaya gerek yok! Evet, yok siz de haklısınız ama gökyüzündeki işaretler de bu şekilde! (Sözcü, 10.05.2015)

Dinçer Güner(Sözcü)/Yorum: Pek tabii Yay yeni ayı, basın-yayın-medya konuları üzerinde ki negatif etkiler devam edecektir. Medya şirketlerine baskınlar, manipüle edecek girişimler söz konusudur. Malum Satürn Yay burcundaki seyahatine devam ediyor, 2017 Aralık ayına kadar zaten, basın, yayın, medya, uluslar arası iş yapan firmalar, hava yolları, spor, eğitim, üniversite, turizm, akademik çevre konusunda süper zorlu bir dönemde olacak. Sosyal medya üzerinde ciddi baskılar, yaptırımlar söz konusu olabilir. Diğer medya organları üzerinde ki baskı giderek artabilecek, yaptırımlar, operasyonlarda aynı şekilde artabilecektir. Özellikle bu dönem, dili sivri yazarlar, eleştirmenler, köşe yazarları üzerinde baskılar aynı şekilde artabilir... (Sözcü, 25.09.2015)

Ülke yönetiminin ve yöneticilerinin gerçekleşen ve gerçekleşecek olaylar nedeniyle suçlanması makro dil edimleriyle gerçekleşirken, yerel dil edimleri ve yerel anlamlarla desteklenmektedir. Manipülasyon çözümlenmesinin ortalama etkileşim stratejilerinin yoğun biçimde uygulanmayışı, muhalif çizgideki astrologların daha saldırgan olduğuna işaret etmektedir. İktidara ve iktidardakilerin olumsuz sunulması, yönetsel ve insansal zayıflıkları ve kırılğanlıklarının vurgulanması ile olurken, alternatifleri olumlu sunulmaktadır.

Demet Hoşman/Haber: Her iki tarafında birbirini karalamak adına birçok şeyi mübah görecektir. Ülkenin yöneticilerinin asıl sınavları 2015 Aralık'ından itibaren başlayacak. O güne kadar aralarındaki çatışma ve yolları ayırma devam edecek, yeni yılda da bir çok spekülasyon ve özel hayat gözler önüne serilmeye devam edecek. Bir süredir sessiz kalan terör yeniden ateşlenebilir. (Cumhuriyet, 23.08.2014)

Şenay Devi **Yangel/Haber:** "10.Ev Devletin başını, hükümeti, ulusal prestiji temsil eder." Bu etki de doğal afetleri (Deprem gibi) karasal trajedileri ve halkın huzursuzluğunu Nisan-Haziran (2015) aylarında özellikle Haziran ayında ciddi şekilde etkileyecektir. Ketu'nun onuncu evde olması hükümeti ilgilendiren skandallarla ilişkilidir. Özellikle Mayıs ayı sonlarına doğru hükümet ile ilgili skandallar ülke gündeminde çarpıcı bir şekilde yerini alabilir. (Hürriyet, 02.01.2015)

Yasemin Boran/Haber: Satürn döngüsü ile birlikte AK Parti büyük bir sınava girmiş olacak. Düşmanca tavırlar, fikir ayrılıkları, tartışmalar yaşanabilir. Aralık sonuna doğru, baskı yaratan olaylar karşısında Başbakan Davutoğlu, partinin bütünlüğünü korumakta zorlanacak. Aralık 2016'ya kadar AK Parti'de dağılma ve bölünmeler olacak. ...Türkiye'nin burcu Akrep, yükselen burcu da Yengeç... Zirve noktası ise Balık. Türkiye yeni ve zorlu bir dönemin eşliğinde... aynı zamanda, geleceğe yönelik isteklerini gerçekleştirmek için şanslı bir dönemeç noktasında. Türkiye, zaten şanslı bir anda kurulmuş. Bu yüzden çok kötü gibi görünen olaylar meydana gelse de ülkemiz yara almadan atlatır. Hatta kötü görünen olayların şansa dönüşmesi bile mümkün. Üst düzey siyasiler arasında karışıklıklar ve güç mücadelesi başlayacak. Bu da uygulanan sistemin gözden geçirilmesine neden olacak. ...Seçenekler arasında yer alan 'azınlık hükümeti' ve 'erken seçim' gerçekleşmeyecek.

Partiler anlaşmayı başaracak ve koalisyon yapılacak. Bu da büyük olasılıkla CHP, MHP ve HDP koalisyonu olacak. AK Parti'nin içinde yer alacağı bir koalisyon da olabilir elbette. Ama o ortaklığın yürümesi, astrolojik açıdan mümkün olmayacak. (Posta, 20.06.2015)

Dinçer Güner/Yorum: AKP'nin haritasında, içindeki birlik ve beraberliğin bitmeye başladığı gözüküyor. CHP ise halkın güvenoyunu alacak. AKP'nin başkanlık sisteminin ise sadece artık bir hayal olduğunu görüyorum. Türkiye'de bir rejim değişikliği olacağını sanmıyorum. Fakat bu sene Ekim 15'ten sonraki çok büyük ekonomik kriz için de herkesin hazırlıklı olması gerek. ...CHP, Başak burcu, yükselen burcu Terazi, Ay Burcu ise Aslan... Seçim zamanı şans gezegeni olan Jüpiter, CHP'nin Ay'ına çok yakın bir pozisyonda yer alacak. Ay, astrolojide halk demektir. Bu seçimlerde CHP'nin halkın güvenoyunu alacağını rahatlıkla söyleyebilirim. Hatta 14 Ağustos itibarıyla CHP'nin fırsatlar ve şanslarla dolu koskoca bir senelik dönemi başlamış olacak. Çünkü Jüpiter başak burcuna yeni CHP'nin burcuna geçerek, oldukça şanslı bir sürece girmesine yardımcı olacak. Hem de bu göstergelerin hepsi kariyer evinde. CHP yeni sürece güçlenerek, yeni fırsatlar yakalayarak girecektir. Bu seçimlerde CHP'nin yüzde 28-30 bandında bir oy alması pek de şaşırtıcı olmaz. Yüzde 31'i zorlayabilir. (Sözcü, 10.05.2015)

Dinçer Güner/Yorum: Sadece Merkür değil, Güneş ve Mars da İkizler Burcu'nda seyahat edecek ve karmik etkilere işaret eden 'Ay düğümleri de Koç-Terazi aksında yer alacak. Güneş ve Mars'ın yan yana olması seçim gününde, büyük mücadeleye, büyük güç uygulamaya, büyük kavgalara, güç savaşına işaret etmektedir. Sizler seçimlerinizi yaparken arka planda belki de haberimizin bile olmayacağı çok büyük kavgaların olacağını göstermekte. Evet, gökyüzü haritası bir koalisyonla işaret etmekte fakat bu koalisyonunda öyle hemen kurulamayacağına belki de bu konuda bile hukuksuzlukların olabileceğine işaret etmekte. (Sözcü, 10.05.2015)

Dinçer Güner(Sözcü)/Haber: Amma velakin dünya astrolojisinde işler bu kadar kolay işlemiyor, bu yıldız özgürlüğe gidebilmek için eylem başlatmak anlamına geliyor. Bu da isyanların ortaya çıkışı, özgürlük için isyan çıkarmak demektir. Tam da bu dönem, minicik bir kıvılcım koca bir alevi dönüştürür, sadece global anlamda değil, bunu bireysel yaşamlarınızda da hissedebilirsiniz, ilişkiler adeta pamuk ipliğine bağlı gibidir. ...Özgürlük adına çok daha güçlü savaşlar verilebilir ve sesler çıkabilir. ...Tutulma Uranüsyen bir tutulma olduğundan dolayı, hem Ak Parti kanadından hem de muhalefet kanadından 4 Nisan ve takip eden 15-20 gün içinde sürpriz istifaların, partiden ayrılma haberlerinin olabileceğini göstermekte. Özellikle de AKP kanadından... (Mistikalem, 29.03.2015)

Ancak, onları oluşturan iktidar ve ortaklarının olumsuz yönlerinin karşısına, hak ve özgürlükler, hukuk, medya bağımsızlığı gibi değerlerin önemli olduğu vurgusu konmaktadır. Bu değerlere sahip biz ise, Türkiye'nin astrolojik burç özelliklerinden kaynaklanan güçler yardımıyla halk olarak kurgulanmaktadır.

Sözdizimin Çözümlemesi: Sözdizimsel çözümleme aşamasında, cümle kurgusunda anlamı oluşturan unsurların tamamı ele alınmıştır. Bir ayna olmaktan çok, bir dil gibi işlev gören anlam, iktidar ilişkilerinin oyun alanı içinde kavramsallaştırılırsa eğer, bu ilişkiler içinde söylemin iktidara eklenmesiyle "medyanın ideolojik" olduğu sonucu ortaya çıkar. Toplumsal oluşumların içinde işleyen toplumsal, kültürel, ekonomik ve siyasal ilişkilerin kavramsallaştırılmasının iletişimi gerçekleştirdiğini ortaya koyar (Hall, 1997, 116-118). Astroloğun iktidarı savunma/suçlama tanıtlama ifadeleri (global olanı

destekleyen ve tamamlayan yerel dil edimleri), açık/kapalı, çok/az, özel/genel, kesin/belirsiz detay verme (bizim/onların olumlu/olumsuz eylemler açısından yerel anlamlar), iktidarın/muhalefetin olumlu/olumsuz sorumluluklarını vurgulayan ya da önemini azaltma çerçevesinde aktif/pasif cümle kurulumları (yerel söz dizimi) astroloğun bakış açısını ve meşrulaştırma amacının ne olduğu hakkında ipuçları sağlar.

Hall (1968'den akt. Wodak vd., 2009: 24), ulusların kökenlerinin sık sık artık gerçek olamayan bir zamanda "temel mitler" ya da "kökense mitler" ile geriye ayarlandığını belirtir. Ona göre bu tür mitler, yalnızca bir ulusun resmi anlatısında değil, aynı zamanda karşıt öykülerde yeni ulusların inşasında işlev görürler. Bu açıdan bakıldığında iktidar çizgisindeki gazeteler, iktidarı ve sahiplerini pasif ve sorumsuz temsil etmektedirler. Sorunlar, yönetim dışında kalan kesimler üzerine yüklenmesiyle bireyselleştirilmekte, örtük biçimde "günah keçisi" yapılmakta, böylece iktidar ve politikaları meşrulaştırmaktadır. Yaşanacak olan olumsuzlukların çözümü, mitoloji ile sağlanmaya çalışılmaktadır. Sınırlı sayıda örnekte açıkça görüldüğü gibi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Akrep burcunda olmasının avantajıyla, hem Prometheus²² ile Yunan hem de Öksökö²³ ile Türk-Altay mitolojilerinde yer alan kartal mitosu devreye sokulmaktadır:

Kristin Demirci (Habertürk)/Röportaj: Akrep'in iyisiyle kötüsü birbirinden gece ve gündüz kadar farklıdır. Karanlık tarafı "yılan Akrep" arketipiyle temsil edilirken, aydınlık tarafı "kartal Akrep" olarak bilinir. ... Bizi tehdit eden bir kötülüğün varlığından endişe duyarak her an tetikte beklemek ve yazgının düşmanlarımızı cezalandırmasını dilemek yerine, bütün talihsiz koşullara rağmen karamsarlığa yenilmeden kendimizi bir kartala dönüştürebilme yetisini kazanmamız gerekiyor. ... Sembolik olarak kartal özlem duyulan özsel aydınlanma ve özgür düşüncedir. (Habertürk, 10.06.2015)

Muhafiz çizgidekiler ise, iktidarı, sahiplerini ve kurumlarını aktif ve sorumlu temsil tarzlarıyla sunmaktadırlar. İktidarın uzlaşsımsızlığına, çözümsüzlüğüne vurgu yapılmakta, siyasal ve toplumsal istikrarsızlığın, kaosun suçlusu olarak, iktidara karşı gelmeyi, ona karşı mücadeleyi meşrulaştırmakta, bunu yaparken de özgürlük savaşı mitosunu kullanmaktadır. Tanrılar tanrısı Zeus'un egemenliğini çocukları arasında paylaştırırken yeraltı ve ölülerin Tanrısı olarak atadığı Hades'in mevcut iktidarı bölünebileceği belirlenimi okuyucu üzerinde mitolojik kurmanın belki de en çarpıcı örneğini oluşturmaktadır:

Diğer Güner(Sözcü)/Yorum: Ülkede çok ünlü erkek bir konuda lider, öncülük eden

22 Yunan mitolojisinde, Altın Çağ'ı yöneten ancak Olympos tanrıları tarafından iktidardan indirilen güçlü Titan'lardan biri olan İapetos'un oğlu Prometheus, suya, gözyaşlarına kil karıştıran ve ardından çamurdan yapılmış bu bedene yaşam soluğunu üfleyerek, ölümlü ilk varlık olan insanın yaratmıştır. Prometheus, Olympos Tanrıları tarafından ellerinden alınan ateşi gizlice insanlara geri vermiş, gerektiğinde sürekli olarak onların hisminden korumaya çalışmıştır. Ancak Tanrılar Tanrısı Zeus, krallığını elinden alacak kendi çocuğunun kimden olacağı bilgisini öğrenmek için -zaten kendisine sürekli karşı çıkan- Prometheus'u ceza olarak zincire vurmuş ve her gün yeniden büyüyen karaciğerini parçalaması için bir kartalı kullanmıştır (Cömert, 1999: 21-22).

23 Kuşların hakani olarak kabul edilen kartal, eski Türklerde önemli totemlerden biri olmuştur. Öyle ki, Türk mitolojisinde şamanların kartal yumurtasından çıktığına inanılmaktadır (Uraz, 1994: 155: 206). Yerle gökyüzünü birbirine bağlayan Dünya Ağacı'nın tepesine yuva kurmuş olan çift başlı Öksökö, göklerin koruyucusu ve Tanrı'nın güçlü bir bekçisidir. Sağ kanadıyla Güneş'i, sol kanadıyla Ay'ı kaplayan ve pençeleri ile bunları tutarak, gece ve gündüzü, ak ve karayı, aydınlık ve karanlığı, evrendeki çiftli zıtlığı simgelemektedir (Karakurt, 2011: 167-168). Bir zamanlar totem olarak görülen çift başlı kartal, günümüzde Emniyet Genel Müdürlüğü'nün simgesi olarak halen kullanılmaktadır.

kişilerin sağlık sorunları veya vefatları olabilir. Ya da ülke yönetiminde söz sahibi kişilerin alacağı hızlı, düşünmeden, aile acele alınacak kararlardan dolayı büyük zararlara, felaket durumlara işaret etmekte. Çünkü işin içinde Hades olduğundan dolayı, alınacak kararlar büyük kayıplara götürebilir ülkeyi. Bencillik, düşünmeden hareket etmek, kavga, kendini ortaya atma, çocukça hareketler, tek başına olmaya çalışma, risk almak, çabuk tahrik olmak, öfkeyle hareket etmek, patavatsız, zorba, dik başlı hareket, tavır ve davranışlar kötü karmayı tetikleyeceğinden dolayı, kötü olayların başımıza gelmesine neden olabilecektir. (Sözcü, 25.09.2015)

Dinçer Güner/Yorum: AKP'nin kuruluş anına göre çıkarılan harita üzerinden seçim zamanını incelediğimde; AKP; Aslan burcu, yükseleni Terazi, Ay Burcu ise İkizler... Hades; AKP'nin Yengeç Burcu'nda bulunan Ay düğümünün tam üzerinden geçmekte. Yengeç Burcu astrolojide yuva, aile temalarına işaret eder. Hades'in ise yok olma, dağılma, ölüm, parçalanma, çözüme gibi anlamları bulunmaktadır. Bu da AKP kanadında "aile ve yuva" bilincinin yok olmaya başladığının, AKP içindeki birlik ve beraberliğin bitmeye başladığının işareti. Şu dönem AKP karmik bir sınavdan geçmekte, bu sınav da birlik sınavı onlar için! Eğer ki birliklerini koruyamazlar ve Güney Ay düğümünün esirleri olurlarsa ki Güney Ay Düğümü AKP'nin Oğlak Burcu'nda yer almakta; statükocu, despot, halktan uzaklaşan, sadece mevki-konum odaklı oldukları anda Hades tüm yuvayı dağıtacaktır. (Sözcü, 10.05.2015)

Genel olarak haber, yorum ve röportajların neredeyse tamamı, yayımlandıkları gazetelerin yayın ideolojilerine ve politikalarına uygun oldukları gözlemlenmektedir. Gazetelerin ideolojik yönelimlerine uygun vurgulama, detaylandırma, belirsizlik, ahlaki değerlerin işletilmesi vb. konularda söylem yapıları bulunmaktadır. Kişilerin açık sunumları, astrologlarca benimsenmişliği gösterirken, aynı zamanda karizmatiklikleri güçlendirmekte, gazetenin yayın politikasına uygun söylem üretilmektedir.

Sözcük Dağarcığının Çözümlemesi: Bu çözümleme aşamasında, astroloğun, hedef okuyucuyu yönlendirme biçiminin sözcüksel düzeyde nasıl gerçekleştirildiği önemlidir. İktidar ya da muhalefet için olumlu/olumsuz yüklü sözcüklerin seçimi, seçilen sözcüklerin yine olumlu/olumsuz anlam düzeyinde retorik figürler, örtmece stratejiler, olumlu/olumsuz anlamları vurgulama (sessel ve görsel ifadeler), sıfatların, zaman kiplerinin ve yüklemelerinin biçimleri bu düzeyde hegemonyanın oluşturulma biçimini ortaya koyarlar.

Söz dizimi ve cümle yapıları gibi ideolojiye ve konuma uygun biçimde olumlu ve olumsuz sözcük kullanımı yapılmaktadır. Bu durum, hem retorik figürlerin hem de olumlu/olumsuz anlamların düzeninin oluşturulması ve vurgulanmasını etkilemektedir. Gazetelerde, göreceli biçimde değişen bizim nitelendirilmesi, kimi zaman açık biçimde²⁴ kimi zaman örtmecelerden yararlanılarak olumlu, onlar ise olumsuz olarak abartılarak²⁵ ya da önemsizleştirilerek²⁶ yapılmaktadır. Hedef olay ya da kişinin özellikleri²⁷ ile ilgili söz konusu abartılı bu nitelendirmelerin etkisi, kinaye ve metaforların²⁸ kullanımı ve

24 Defo, türbülans, siyah/beyaz, hayatını kaybetme, depresyon, sivil kargaşa, göz boyamak, pazarlayanlar vb. örtmeceler.

25 Tertemiz, çok çarpıcı, çok özel, çok etkili, hayli, ciddi, büyük, fazla, özellikle, süper zorlu vb. abartmalar.

26 Az, biraz, oldukça vb.. önemsizleştirilen nitelendirmeler.

27 Yakışıklı, parlak gözler, çekici görünüm, gelişmiş beden vb. fiziksel nitelikler.

28 İhanet, şiddet, çatışma, suikastlar, acımasızlık, zulüm, zalimlik, sadistlik, spekülasyon, gizli ve kirlili işler, perde arkası olaylar, gizli müdahaleler, şaibe, manipülasyon, skandal vb. metaforlar.

duygusallaştırma²⁹ arttırılmaktadır. Olumlu-olumsuz sunumların birbiri peşi sıra yapılması, astrologlara nesnellik (tarafsızlık) kazandırma eğilimini göstermektedir.

Gerek haberlerde gerekse röportaj ve yorumlarda görsel ifadelerin nitelikleri dikkat çekmektedir. Gökyüzü, gezegenler, yıldızlar, uzay gibi astronomik unsurlara ait imgelerin, mitolojik olanlarla birlikte yaygın kullanımı söz konusudur. Kimi zaman bunlara, mitolojiden daha gizemli olarak kabul edilecek başka alanları temsil eden unsurların da eklenmektedir. Falcıların, sihirli kürelerin (Radikal, 26.08.2012), gezegenlerin, burç haritalarının, mitolojik simgelerin (Hürriyet, 02.01.2015), siyasetçilerin (Habertürk, 26.01.2014; Posta, 20.06.2015) ya da astrologlarla birlikte aynı karede bulunduğu fotoğraflarının (Cumhuriyet, 23.08.2014; Habertürk, 19.3.2015) kullanılması gibi örnekler çoğaltılabilir. Astronomik ve astrolojik figürlerin astroloğun fotoğraflarıyla kolajlanması (Elmaelma, 25.12.2014), hem yapılan yorumlar hem de okuyucu üstüne bir gizem örtüsü örülmekte ve böylece, metin içindeki anlatımların manipülasyonu güçlendirilmektedir.

Sonuç

Medya, birbiriyle iletişime geçme şansları olmayan insanları, hazırladığı haber, program, yorum iletileriyle bilgilendirir, eğitir, eğlendirir ve birleştirir. Astroloji ise, insanları başka bir düzlemde birleştirilmeye çalışır. Astrolojik metinler, okuyucuların düşünme yöntemlerini şekillendirmeye çalışarak bilinç yaratırlar. Çünkü Adorno'nun (1994'ten akt. Rigel ve Dursun, 2015: 237) belirttiği gibi, sahte-rasyonalite ile bütünleşmiş irrasyonel unsurlar barındırılırlar. İncelenen gazetelerdeki yorumlarda, okuyucuların taşıdıklarını varsaydıkları dürtüler, hayaller, umutlar yoğun biçimde kullanılmaktadır. İktidar çizgisindeki haber ve yorumlar okuyucuyu şoka uğratmadan, (iktidara) güvenin devamlılığı, saygınlığın korunması, soğukkanlılık, sabır, ılımlılık gibi nitelikler üzerinden bir iyimserlik vurgusu yapmaktadırlar: arka plana eylemsizliği yerleştirirken, işi iktidara bırakılmaktadır. Muhafız çizgide olanlar ise tam tersi bir etkiyle, (bireyin kedisine) güvenin devamı ve saygınlığın duyulması, eleştirelilik, enerjiyi kullanma, savurganlıktan kaçınma gibi niteliklerle bir kötümserlik vurgusu yapmaktadırlar: Arka plana eylemliliği koymakta, bunu yapacak olanı birey olduğu vurgulanmaktadır. Ancak tüm yorumlar, aynı ikna stratejisiyle, yıldızların rehberliğinde iyi günlerin gerçekleşebileceği vurgusunu yapmaktadırlar. Her iki durumda da, Adorno'nun (1994'ten akt. Rigel ve Dursun, 2015: 280) işaret ettiği, "sıkıntıya girme-sıkıntından çıkma formülü"nü kendi ideolojik amaçlarına göre uygulamaktadırlar: İki evreli belirlenim, çelişkileri ya ortadan kaldırmak ya da çelişkilerin şiddetini arttırmak için kullanılmaktadır.

Yorumların tamamı, karşıt bakış açılarıyla da olsa, okuyucuların ne yapması ve kendileriyle ilgili neleri bilmeleri konusunda ikna etmeye çalışmaktadır. Her iki taraf da, gizemleştirme ile okuyucuyu önce kendilerine, ardından taşıdıkları ideolojilerine boyun eğdirmeye, onlar üzerinde tahakküm kurmaya çalışmaktadırlar. Yazarlar bunu yaparlarken, belirledikleri var olan ya da gelecekte var olacak sorunları ve çözümleri astrolojiden aldıkları güçle okuyucuya sunmaktadırlar. Bu durum onları, Adorno'nun (1994'ten akt. Rigel ve Dursun, 2015: 239) belirttiği yarı-bilge otoriter bir konuma yerleştirmektedir. Astrologların yerleştiği böylesi bir konum, serbest pazarın

29 Yol gösterici, iyi eğitilmiş, tuttuğunu bırakmaz, akademik konulara ilgili, hedeflerinin takipçisi, bağımsız, çocukları zeki, ileri görüşlü, hayata ve gelişime dair demokratik bir bakışa sahip, huzur arayan gibi olumlu ya da hırslı, sert tavırlı, inatçı gibi olumsuz gibi ahlaki nitelikler.

özelliklerinden biri olan, “görünmeyen el” biçimindeki kaotik bir gizliliğin metafiziğine ve kaderciliğe tercüman olmalarını sağlamaktadır.

Tüm medya mecralarında rastlanan müjdeli haberlerle birlikte düşünüldüğünde, astroloji yorumlarının içerikleri daha iyi anlaşılabilir. Dinsel anlamda müjde, tüm tek tanrılı dinlerde insanlığın kurtuluşu için Mesih’in -İslami sözlü kültür ürünleri olan hadislerde adı geçen Mehdi’nin- dönüşünün haber verilmesidir. Çözömlenen iktidar çizgideki astrolojik yorumları içeren metinlerde, gökyüzünden alınan işaretlerin okunmasıyla, mevcut şartların ya devam edeceği ya da kaçınılmaz olarak ortaya çıkacak kötü koşulların düzeleceği haberinin verilmesi ve bunu başarmanın iktidarın olacağına işlenmesi dikkat çekmektedir. Hemen her gün tüm mecralarda dönen, “öğrencilere müjde”, “emeklilere müjde”, “memurlara müjde” vb. verilen haberler, hangi dini inanca sahip olduğuna bağlı kalmaksızın insanların bilinçdışında irrasyonel içsel kuvvetlerini kodlayabilmektedir. Hükümet politikalarının ve uygulamalarının toplumsal tüm kesimlere müjdeli haber olarak sunulması, iktidar sahiplerinin yarı-mesiyatik karizma elde ederek dinsel bir aşamaya geçebilmelerini sağlayabilmektedir. İktidar çizgisindeki gazetelerde olayların ve kişilerin işlenmesi ve sunumu bu şekilde olurken, muhalif çizgiye sahip gazetelerde ise, iktidar sahiplerinin hatalı davrandıkları, davranabilecekleri, sağlık sorunları yaşayabilecekleri, iktidarın bölünebileceği gibi insansal özellikler işlenmektedir. İktidar çizgisindeki gazetelerin, insanların zayıflıklarının ve bunların neden olduğu sorunların astrolojinin gizeminden kaynaklandığını, çözümün yine gökyüzünden geleceğini; muhalif çizgidekilerin ise, hemen hemen tüm sorunların kaynağının iktidar olduğu ve astrolojik işaretlerin gösterdiği gibi bireylerin sorunları ortadan kaldıracaklarını vurguladıkları görülür. Ancak her iki koşulda da, Adorno’nun (1994’ten akt. Rigel ve Dursun, 2015: 280) belirttiği gibi, iç-sezi ile dışsal alanlar birbirine bağlanarak, aktif ve pasif evrenin manipülasyonu uygulanmaya çalışılmaktadır.

Her iki taraf da toplumsal bir amaca hizmet eder görünseler de, bizi ve onları oluşturanların birbirinden çok farklı olması yine dikkat çekmektedir. Astrolojik burç yorumları üzerinden ortaya çıkan bu durum, bireyin kişisel kimliklerinin manipüle edilmesinin ve tektipleştirmeyle ortak yeni bir kimliğin çıkarılmasının amaçlandığını göstermektedir. Mit anlatıların yaygın kullanımı noktasındaki söz konusu durum, her iki tarafın, kendi dünya görüşlerine uygun biçimde okuyucular üzerinde bir hegemonya kurmaya çalıştıkları anlamına gelmektedir. Astrologlar, kendi ideolojileri çevresinde “hayali cemaatler” oluşturmaya ve daha önceden zaten “hazır kimlikler”i satın almış insanları harekete geçirmeye çalışmaktadırlar. Tüm bunlar, astrologların okuyucuları, ideolojiyi benimseyenleri değil, tüketicileri olarak gördükleri sonucuna götürmektedir.

Adorno’nun (1994’ten akt. Rigel ve Dursun, 2015: 240) belirlenimine uygun biçimde, okuyucu mitlerle manipüle edilerek psikolojik olarak harekete geçirilmesi amaçlanmakta ama bu, parçalanmadan savunma mekanizmaları güçlendirilerek yapılmaya çalışılmaktadır. Tüm bu bilgiler ışığında, Assmann’ın (2012) işaret ettiği, “rutin şimdiki zamanda imajın biçimlendirilmesinin” kadercilikle gerçekleştirildiği söylenebilir. İktidar çizgisindekilerin, gökyüzünden aldıkları güçle okuyucuyu daha itaatkar, daha ılımlı yapan nitelikli; muhalif çizgidekilerin ise, okuyucuyu sorgulayıcı ve devrimci yapan nitelikli söyleme sahip oldukları görülür. Sonuçta, mit olgusunun astroloji gibi bazı alanlarda ideolojiye esrarengizlik kazandırılmış hali olduğu sonucuna varılabilir.

Popüler kültür ürünlerinden biri olan astrolojinin nasıl işlediği, neye ya da kime hizmet ettiğinin belirlenmesi, bu araştırmanın başlangıç noktasını oluşturmaktadır. Astrolojik yorumların, örneklemleri oluşturan gazetelerin başlangıçta varsayılan iktidara yönelik tutumları ile paralel olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, Türkiye’de geçerli olan mevcut kapitalist pazar ekonomisinin değiştirilmesiyle ilgili herhangi bir söyleme rastlanmamakta, hatta sürdürüleceğinin açık ya da kapalı biçimde işlenmektedir. Astrolojinin her durumda kültür endüstrisine hizmet ettiği sonucuna ulaşılabilir. Medya aracılığıyla tamamen ideolojik bir mücadele gibi görünen astrolojinin ardındaki saiklerin, kültür endüstrileri olduğu söylenebilir. Bu araştırmanın konusu olan iktidar mücadelesinde, statükosunu tek kaybetmeyecek olanın, kapitalizm olacağı gibi bir çıkarıma ulaşılabilir. Ancak, elbette, varılan çıkarımın doğruluğunun sabitlenebilmesi için aynı çerçevede manipülasyon yapma, hegemonyal söylemler aracılığıyla tahakküm oluşturma, kimliğin inşası ile yapılan iktidar mücadelesinin hem nitel hem de nicel yöntemleri kullanan daha kapsamlı araştırılmasına gereksinim vardır.

Kaynakça

- Adorno, Theodor W. (1994). *The Stars Down to Earth*. London-New York: Routledge.
- Adorno, Theodor W. (2003). “Kültür Endüstrisini Yeniden Düşünürken.” Çev., Bülent O. Doğan. *Cogito*. (36): 76-83.
- Adorno, Theodor W. (2005). *Minimia Morolia*. Çev., Orhan Koçak ve Ahmet Doğukan. İstanbul: Metis Yayınları.
- Adorno, Theodor W. (2011). *Kültür Endüstrisi Kültür Yönetimi*. Jay M. Bernstein (der.) içinde. Çev., Nihat Ülner, Mustafa Tüzel ve Elçin Gen. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Alkan, Mustafa (2012). “Milli Kütüphane 2727 Numaralı Mecmû’a’da Kayıtlı Manzum Bir Melheme.” *Turkish Studies -International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 7(4): 689-709.
- Arat Atamtürk, Ümit (2003). “Medya İçeriği Olarak Yıldız Falı Analizi, Örnek: ‘Elle’ Dergisi Yıldız Falı Sayfasının Çözümlemesi.” İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi. (17): 71-87.
- Assmann, Jan (2001). *Kültürel Bellek*. Çev., Ayşe Tekin. İstanbul: Ayrıntı Yayınevi.
- Bernays, Edward (1926). “Manipulating Public Opinion: The Why and the How.” *The American Journal of Sociology*. 33(6): 958-971.
- Bernstein, Jay M. (2009). “Sunuş.”, *Kültür Endüstrisi Kültür Yönetimi*. Jay M. Bernstein (der.) içinde. Çev., Nihat Ülner, Mustafa Tüzel ve Elçin Gen. İstanbul: İletişim Yayınları. 9-43.
- Bigsby, C. W. E. (1999) “Popüler Kültür Politikaları.” *Popüler Kültür ve İktidar*. Nazife Güngör (der.) içinde. Çev., Serdar Öztürk. Ankara: Vadi Yayınları. 73-97.
- Boyraz, Şeref (2010). “12 Hayvanlı Türk Takvimi ve Kehanet.” *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(4): 148-167.

- Cömert, Bedrettin (1999). Mitoloji ve İkonografi. Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Dulger, Elif (2011). "Evlıya Çelebi Seyehatnamesi'nde Fal." Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. 6(4): 97-105.
- Düztepe, Türkan (2005). Popüler Kültür Ürünü Olarak Gazetelerin Astroloji Köşelerinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: A. Ü. SBE.
- Eagleton, Terry (2005). İdeoloji. Çev., Özcan Muttalıp. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Erdoğan, İrfan (1999). "Popüler Kültür: Kültür Alanında Egemenlik ve Mücadele." Popüler Kültür ve İktidar. Nazife Güngör (der.) içinde. Ankara: Vadi Yayınları. 18-52.
- Erdoğan, İrfan (2006). "Popüler Kültürde Gasp ve Popülerin Gayri Meşruluğu." Doğu Batı, (15): 67-96.
- Featherstone, Mike (2005). Postmodernizm ve Tüketim Kültürü. Çev., Mehmet Küçük. İstanbul: Ayrıntı Yayınevi.
- Fiske, John (2003). İletişim Çalışmalarına Giriş. Çev., Süleyman İrvan. İstanbul: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Fiske John (2010) Mitler ve Mitleri Yapanlar. Çev., Şebnem Duran. İzmir: İlyaz İzmir Yayınevi.
- Franklin, Bob (2008). Pulling Newspaper Apart. London-New York: Routledge.
- Freire, Paulo (2010). Ezilenlerin Pedagojisi. Çev., Dilek Hattatoğlu ve Erol Özbek. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Fromm, Erich (1997). Kendini Savunan İnsan, Çev., Necla Arat. İstanbul: Say Yayınevi.
- Gottdiener, Mark (2005). Postmodern Göstergeler. Çev., Arhan Nur, Erdal Cengiz ve Hakan Gür. Ankara: İmge Yayınevi.
- Güngör, İzgi (2005). "Popüler Kültür Ürünü Olarak Fal." İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi. (21): 169-202.
- Hall Stuart (1994). "Kültür, Medya ve İdeolojik Etki." Medya, İktidar ve İdeoloji. Mehmet Küçük (der.) içinde. Ankara: Ark Yayınevi. 169-209.
- Hall Stuart (1998). "Eski ve Yeni Kinlikler, Eski ve Yeni Etniklikler." Kültür, Küreselleşme ve Dünya-Sistemi. Anthony D. King (der.) içinde. Çev., Gülcan Seçkin ve Ümit Seçkin Yolsal. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları. 63-96.
- Karakurt, Deniz (2011). Türk Söylence Sözlüğü. Ankara: Deniz Karakurt.
- Köse, Ali ve Ayten, Ali (2009). "Batılı İnanç ve Davranışları Üzerine Psiko-Sosyolojik Bir Analiz." Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi. 9(3): 45-70.

- Mills, C. Wright (2007). *Toplumbilimsel Düşün. Çev., Ünsal Oskay. İstanbul: Der Yayınları.*
- Munro, Geoffrey D. ve Munro, James E. (2000). "Sing Daily Horoscopes to Demonstrate Expectancy Confirmation." *Teaching of Psychology*. 27(2): 114-16.
- Nar, Mehmet Şükrü (2014). "Psiko-Antropolojik Bir Olgu Olarak Fal Üzerine Nitel Bir Araştırma." *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*. 54(1): 507-524.
- O'Kane, Chris (2010). "Theses Against Occultism Today: Towards Capitalism as Occultism?" *Studies in Social and Political Thought*. (17): 53-61.
- Özer, Ömer (2011). *Haber Söylem İdeoloji: Eleştirel Haber Çözümlenmeleri. Konya: Literatürk Yayınları.*
- Özkan, Beki, Benli Tahir ve Kızgın, Yıldırım (2013). "Is There Any Impact of Horoscopes on Luxury Consumption Trends?" *Business Management Dynamics*. 3(2): 69-83.
- Özkan, Devrim ve Parlador, Halil. Saim (2015). "Sosyal Bilimlerde Paranormal İnançlara Dair Çalışmalar: Sekülerleşme ve İnanç İkileminde Modern Birey ve Toplum." *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 13(1): 172-202.
- Pingree, David (2014). "Astrology." *Transactions of the American Philosophical Society*. 104(3): 13-15.
- Postman, Neil (2010). *Televizyon Öldüren Eğlence. Çev., Osman Akinhay. İstanbul: Ayrıntı Yayınevi.*
- Randall, William L. (1999). *Bizi "Biz" Yapan Hikayeler. Çev., Şen Süer Kaya. İstanbul: Ayrıntı Yayınevi.*
- Rigel, Nurdoğan ve Dursun, Onur (2015). "Kültür Endüstrisinin Sahte Rasyonalitesi: Yıldız Falları." *Global Media Journal TR Edition*. 5(19): 227-270.
- Saenko, Iu. V. (2005). "The Superstition of Today's College Students." *Russian Education and Society*. 47(12): 76-89.
- "Seçimde Şaibe Olacak Ufukta Koalisyon Var." (2015). *Diğer Güner (haz.). Sözcü. 10.05.2015.*
- Shakespeare, William (1997). *The Tragedy of Julius Caesar (Livingston Kathy Ed.). Project Gutenberg. [Etext #1120].*
- Snyder, C. R. (1974). "Why Horoscopes are True: The Effects Of Specificity on Acceptance of Astrological Interpretations." *Journal of Clinical Psychology*. 30(4): 577-580.
- Tekin, Ferhat (2014). "Peter L. Berger'in Yabancılaşma Anlayışı: Diyalektik Bilincin Kaybı." *Beytulhikme an International Journal of Philosophy*. 4(2): 29-48.
- Topuz, İlhan (2012). "Gençlerde Normatif, Popüler ve Paranormal İnançlar Üzerine Bir Araştırma: SDÜ Örneği." *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. (29): 13-40.

Uçman Altınışik, Işıl (2012). "Osmanlı'da Zaman-Mekan Kavrayışının Değişimi; Edebi Metinler Üzerinden Bir İrdeleme." Turkish Studies-International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. 7(4): 3059-3091.

Uraz, Murat (1994). Türk Mitolojisi. İstanbul: Düşünen Adam Yayınları.

van Dijk, Teun A. (1998). Ideology: A Multidisciplinary Approach. London-Thousand Oaks-New Delhi: SAGE Publications.

van Dijk, Teun A. (2006). "Discourse and Manipulation." Discourse and Society. 17(2): 359-383.

Wagner, Gregory A. ve Morris, Edward K. (1987). "Superstitious" Behavior in Children. The Psychological Record. (37): 471-488.

Wodak, Ruth, de Cillia, Rudolf, Reisigl, Martin and Liebhart, Karin (2009). The Discursive Construction of National Identity. UK: Edinburgh University Press Ltd..

Yıldız, Tuna (2014). "Uygulamalı Halk Bilimi Bağlamında Günlük Burç Yorumları ve Kimlik Tasarımı." Milli Folklor. (104): 128-137.

İnternet Kaynakları

"26 Şubat: İlginç Tesadüf!" (2014). Sabah. 21.08.2014. <http://www.sabah.com.tr/gundem/2014/08/21/26-subat-ilginc-tesaduf>. Erişim Tarihi: 04.02.2016

"2015 Türkiye'nin Astrolojik Rehberi." (2015). Şenay Devi Yangel (haz.). Hürriyet. 02.01.2015. <http://www.hurriyet.com.tr/2015turkiyeninastrolojikrehberi27882801>. Erişim Tarihi: 13.01.2016

"2016 Evrenin İntikam Senesi." (2015). Hürriyet. 13.12.2015. <http://www.hurriyet.com.tr/asliguder2016evreninintikamsenesi40026106>. Erişim Tarihi: 13.12.2015

"2016'da Rahat Bir Nefes Alacağız." (2015). Tuğba Sim (röp.). Bugün. 06.12.2015. <http://www.bugun.com.tr/magazin/2016darahatbirnefesalacagiz1951694.html>. Erişim Tarihi: 13.12.2015

"2026'da Uzaylılarla Buluşuyoruz." (2014). İpek İzci (röp.). Hürriyet. 12.07.2014. <http://hursariv.hurriyet.com.tr/goster/printnews.aspx?DocID=26784403>. Erişim Tarihi: 07.10.2015.

"ABD Tökezleyecek Çin Yeni Lider Olacak." (2014). Sabah, 07.12.2014. <http://www.sabah.com.tr/pazar/2014/12/07/abd-tokezleyecek-cin-yeni-lider-olacak>. Erişim Tarihi: 22.01.2016.

"Astrolog Dinçer Güner'in Kanlı Ay Tutulması Yorumu." (2015). Mistikalem. 29.03.2015. <http://www.mistikalem.com/astrolog-dincer-guner-in-kanli-ay-tutulmasi-yorumu-33991-haberi/>. Erişim Tarihi: 20.01.2016.

"Astrolog Hande Kazanova'dan 2015 Tüyoları." (2015). Habertürk. 28.06.2015. <http://www.haberturk.com/yasam/haber/1096244-astrolog-hande-kazanovadan-2015-tuyolari>. Erişim Tarihi: 22.01.2016.

"Astrolog Kristin Demirci: 2015 Mücadele Yılı Olacak!" (2014). Habertürk. 23.12.2014. <http://www.hthayat.com/astroloji/guncelhaberler/haber/1026985astrologkristindemirci2015mucadeleyililolacak>. Erişim Tarihi: 21.01.2016..

"Astrolog Kristin Demirci: 2016'da Adım Adım Sakinleşeceğiz." (2015). Habertürk. 10.06.2015. <http://www.hthayat.com/astroloji/guncel-haberler/haber/1029663-astrolog-kristin-demirci-2016da-adim-adim-sakinlesecegiz>. Erişim Tarihi: 22.01.2016

"Astroloji Yalan Söylemez: En İyi Sevişen Burç Hangisidir?" (2015). Hürriyet. 6.10.2015. <http://www.hurriyet.com.tr/astroloji-yalan-soylemez-en-iyi-sevisen-burc-hangisi-28190150>. Erişim Tarihi: 07.10.2015.

"Ata Nirun: Atatürk Ruh Çağırdı." (2015). Sabah. 12.09.2015. <http://www.sabah.com.tr/yasam/2015/09/12/atanirunaturkruhçagirdi>. Erişim Tarihi: 07.10.2015.

Börekçi, Gülenay (2015). "Siz İnanmak İstedikten Sonra Her Fal Doğru Çıkar", Habertürk, 23.08.2015. <http://www.haberturk.com/yazarlar/gulenayborekci/1119188sizinanmakistediktensonraherfaldogrucikar>. Erişim Tarihi: 17.09.2015.

"Borcuna Bak Ateşini Yak!" (2015). Hürriyet. 27.11.2015. <http://www.hurriyet.com.tr/borcuna-bak-atesini-yak-6913827>. Erişim Tarihi: 02.12.2015.

"Burçlara Göre Siyasetçilerin Karakterleri." (2015). CNN Türk. <http://www.cnnturk.com/yasam/burclaragoresiyasetcilerinkarakterleri?page=11>. Erişim Tarihi: 28.05.2015.

"Davutoğlu'nun Astroloji Haritasında Kavga Var!" (2014). Cumhuriyet. 23.08.2014. http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/109153/Davutoglu_nun_astroloji_haritasinda_kavga_var_html. Erişim Tarihi: 04.02.2016.

"Değişmeyen Tek Şey Değişimdir!" (2015). Dinçer Güner (haz.). Sözcü. 26.11.2015. <http://www.sozcu.com.tr/2015/yazarlar/dincerguner/degismeyentekseydegisimdir997440/>. Erişim Tarihi: 20.01.2016.

"Dinçer Güner Ayşe Arman'a Anlattı: 2016'da Türkiye'de Neler Olacak?" (2015). Ayşe Arman (röp.). Hürriyet. 16.10.2015. http://www.hurriyet.com.tr/2016danelerolacak_30326653. Erişim Tarihi: 13.01.2016.

"Doktorlar Tedavide Astrolojiden Yararlınsın." (2015). Hürriyet. 28.02.2015. <http://www.hurriyet.com.tr/doktorlartedavideastrolojidenyararlansin28295473>. Erişim Tarihi: 12.01.2016.

"Elmaelma'nın Dinçer Güner Röportajı." (2014). Elmaelma. 25.12.2014. <http://www.elmaelma.com/foto-haber/elmaelmanin-dincer-guner-roportaji/29817>. Erişim Tarihi: 11.02.2016.

"Evinizi, Burcunuzun Elementine Göre Dekore Edin." (2015). Habertürk. 19.1.2015. <http://www.haberturk.com/yasam/haber/1032353eviniziburcunuzunelementinegoredekoreedin>. Erişim Tarihi: 14.01.2016.

"Evinizi, Burcunuzun Elementine Göre Dekore Edin." (2015). Milliyet/Emlak. 22.07.2013. <http://www.milliyetemlak.com/haber/eviniziburcunuzagoredekoreedin/haber.html?haberID=13530>. Erişim Tarihi: 14.01.2016.

“En Mümin Burç Oğlak.” (2004). Sabah/Günaydın. 07.05.2004. <http://arsiv.sabah.com.tr/2004/05/07/gny101.html>. Erişim Tarihi: 14.01.2016.

“Hangi Burca Hangi Pozisyon?” (2015). Mahmure.com. 03.11.2015. http://foto.mahmure.com/astroloji/hangiburcahangipozisyon_39905?utm_source=hurriyet&utm_medium=astroloji&utm_campaign=link2. Erişim Tarihi: 03.11.2015.

“Hangi Burç Hangisiyle Anlaşır?” (2015). Hürriyet. 10.05.2007. <http://www.hurriyet.com.tr/hangi-burc-hangisiyle-anlasir-6416161>. Erişim Tarihi: 03.11.2015.

“Hangi Burç Daha Kolay Para Kazanır?” (2015). Hürriyet. 10.09.2015. <http://www.hurriyet.com.tr/hangi-burc-daha-kolay-para-kazanir-29920364>. Erişim Tarihi: 03.11.2015.

“İlginc Tesadüf: 26 Şubat.” Posta, 22.08.2014. <http://www.posta.com.tr/turkiye/HaberDetay/Ilginç-tesaduf--26-subat.htm?ArticleID=241704>. Erişim Tarihi: 07.10.2015.

“Kanlı Ay Tutulması Geliyor” (2015). Gül Kireklo (haz.). Sabah, 22.03.2015. <http://www.sabah.com.tr/yasam/2015/03/22/kanliaytutulmasigeliyor>. Erişim Tarihi: 07.10.2015.

“Merkür’ün Geri Hareketi Marmaray’ı da Vurdu.” (2013). Hürriyet. 31.10.2013. <http://www.hurriyet.com.tr/merkur-un-geri-hareketi-marmaray-i-da-vurdu-25015535>. Erişim Tarihi: 07.10.2015.

Nirun, Ata (2012). “Türkiye’de Yakın Dönem Astrolojisi.” Hürriyet. 11.04.2012. <http://www.hurriyet.com.tr/turkiyede-yakindonemastrolojisi20319540>. Erişim Tarihi: 28.01.2016.

“Recep Tayyip Erdoğan ve Ahmet Davutoğlu Aynı Gün Doğdu: 26 Şubat.” (2014). Hürriyet. 22.08.2014. <http://www.hurriyet.com.tr/recep-tayyip-erdogan-ve-ahmet-davutoglu-ayni-gun-dogdu-26-subat-27049577>. Erişim Tarihi: 07.10.2015.

“Rezzan Kiraz: Türkiye Astrolojik Gerçekleri ile Yüzleşiyor.” (2015). Özlem Genç (röp.). Habertürk. 19.03.2015. <http://www.hthayat.com/yasam/roportajlar/haber/1028324rezzan-kirazturkiyeeastrolojikgerceklerleuyuzlesiyor>. Erişim Tarihi: 22.01.2016.

“Türkiye’deki Dengesizlik Gelecek Yıl Bitiyor!” (2014). Habertürk. 26.01.2014. <http://www.haberturk.com/yasam/haber/915771-turkiyedeki-dengesizlik-gelecek-yil-bitiyor>. Erişim Tarihi: 22.01.2016.

“Türkiye’nin 2023 Kehanetleri.” (2012). Samet Akten (haz.). Radikal, 26.08.2012. <http://www.radikal.com.tr/hayat/turkiyenin-2023-kehanetleri-1098218/>. Erişim Tarihi: 22.01.2016.

“‘Ufukta CHP-MHP-HDP Koalisyonu Var.’” (2015). Kezban Yılmaz (röp.). Posta. 20.06.2015. <http://www.posta.com.tr/Default.aspx?aType=HaberYazdir&ArticleID=287720>. Erişim Tarihi: 13.01.2016.

Uyar, Tefik (2014). “Astrologların Bilimle İmtihani.” <http://www.acikbilim.com/2014/02/dosyalar/astrologlarinbilimleimtihani.html>. Erişim Tarihi: 02.02.2014.

“Ünlü Astrologdan Türkiye Tahmini!” (2014). Habertürk. 22.11.2014. <http://www.haberturk.com/yasam/haber/1011809-unlu-astrologtan-turkiye-tahmini>. Erişim Tarihi: 13.01.2016.

“Yay Burcunda Yeni Ay Türkiye’yi Nasıl Etkileyecek?” (2015). Dinçer Güner (haz.). Sözcü. 29.12.2015. <http://www.sozcu.com.tr/2015/yazarlar/dincerguner/yayburcundayeniayturkiyeyinasiletkeleyecek1005015/>. Erişim Tarihi: 20.01.2016.

“Yükselen Burçlara Göre Meslek Seçimi.” (2015). Habertürk. 23.4.2015. <http://www.hthayat.com/yazarlar/kristin-demirci/1028922-yukselen-burclara-gore-meslek-secimi>. Erişim Tarihi: 03.11.2015

“Yönetim Şeklini Değiştirmek İçin...” (2015). Dinçer Güner (haz.). Sözcü. 25.09.2015. <http://www.sozcu.com.tr/2015/yazarlar/dincerguner/yonetimseklinidegistirmekicin2986519/>. Erişim Tarihi: 20.01.2016.